

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

14 mei 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het ICT-beleid in het onderwijs in het algemeen en het gebruik van zogenaamde openbronsoftware in het onderwijs in het bijzonder
Met redenen omklede motie

Interpellatie van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de beleidsvoortgang inzake het levenslang en levensbreed leren
Met redenen omklede motie

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over een evaluatie van de topsportscholen

Vraag om uitleg van de heer Jo Vermeulen tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking en tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de situatie van de opleiding 'Musical' van het Brussels Conservatorium

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de richting 'Musical' in het Koninklijk Conservatorium van Brussel

Vraag om uitleg van mevrouw Hilde Claes tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over ongewettigde afwezigheden

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de toepassing van de teldatum van leerlingen

Vraag om uitleg van de heer Dominiek Lootens-Stael tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het bezoek van de leerlingen van het vijfde jaar basisonderwijs van de Kristus Koning-Assumptaschool te Laken aan de sekte Hare Krishna Radhadesh, naar aanleiding van de bosklassen

Vraag om uitleg van mevrouw Niki De Gryze tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over Kongo in de lessen geschiedenis

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Dinsdag 14 mei 2002

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer André Van Nieuwkerke

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.38 uur.*

Interpellatie van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het ICT-beleid in het onderwijs in het algemeen en het gebruik van zogenaamde openbronsoftware in het onderwijs in het bijzonder

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Martens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het ICT-beleid in het onderwijs in het algemeen en het gebruik van zogenaamde openbronsoftware in het onderwijs in het bijzonder.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, met de regelmaat van de klok komt de ICT-problematiek aan de orde, ook in de pers. Op het vlak van de kennismaatschappij heeft ook het onderwijs een verantwoordelijkheid. We vernemen dat heel wat Vlaamse scholen het niet zo nauw nemen met de intellectuele eigendom van software. Er wordt een klein aantal licenties gekocht dat vervolgens op verschillende computers wordt geïnstalleerd. Op die manier wordt het budget beheerst. Dit alles heeft onder meer te maken met de marktmonopolies waardoor de kostprijs kunstmatig hoog wordt gehouden. U hebt een bevredigend akkoord kunnen afsluiten met Microsoft, maar dat verandert niets aan de gestelde problematiek.

De software kan daarenboven gebruiksvriendelijk ogen, maar is daarom nog niet educatief verantwoord. Ze is vaak niet compatibel met de eindtermen, leerplannen en lespraktijk. Zelf hebt u gezegd dat er grote inspanningen moeten gebeuren om

educatieve software te ontwikkelen die afgestemd is op de noden van het onderwijs. Dit kan worden gerealiseerd door een goede samenwerking tussen het onderwijs en privé-ondernemingen, maar er is meer nodig. U hebt ook ooit gezegd dat u een werkgroep zou opzetten om de samenwerking gestalte te geven. Wat is de stand van zaken op dat vlak ?

Naast de commerciële producenten werken ook vele duizenden professionelen en vrijwilligers in een non-profitomgeving mee aan de ontwikkeling van een uitgebreid educatief software-aanbod. Het gaat meestal om vrije software die de scholen gratis kunnen downloaden. Die openbrongemeenschap levert nuttig werk. Ze probeert de krachten te bundelen en vraagt meer aandacht voor haar werk. Ze streeft ernaar om de ICT-kosten drastisch te laten dalen. Daardoor kunnen gelijke kansen voor iedereen beter worden gegarandeerd. Daarnaast wil ze goede educatieve software ontwikkelen die aangepast is aan de culturele eigenheid van de Vlaamse Gemeenschap en aan de wensen van de individuele leraar.

Er schuilt in deze openbrongemeenschap een waardevol initiatief om enerzijds het aanwenden van software in het onderwijs betaalbaar te houden en om anderzijds vlug stappen vooruit te zetten wat de aanmaak van educatieve software betreft. Ze wil uit de wurggreep blijven van een aantal monopolisten. Ze hoopt dat de overheid het nodige lef heeft om een minder orthodoxe weg te volgen.

Ik verwijs naar een studie van professor Bruyninckx van de KU Leuven. Hij heeft een interessante scriptie gemaakt over de informatie- en communicatietechnologieën. Hij maakt een kritische evaluatie van de huidige ICT-toestand zowel in termen van de markt als de consument. Hij belicht ook de ICT-eindtermen en doet een aantal suggesties inzake het aanbrengen van ICT, de keuze van hard- en software. Hij maakt duidelijk dat aan de

Martens

vrije software een educatieve bonus is verbonden. Hij probeert ook een langetermijnvisie en -strategie te ontwikkelen. Het is geen gemakkelijk werkstuk, maar ik raad het u zeker aan.

Mijn vragen hebben betrekking op de kostprijs van de software en de aanmaak ervan, en op het algemene ICT-beleid van de minister van Onderwijs. Welk beleid wilt u voeren om de stijging van de kostprijs ten gevolge van de ontstane monopolies onder controle te houden? Welke plaats heeft het openbronaanbod dat de non-profitsector aanreikt daarin? Bent u met de sector on speaking terms? Overlegt u met de sector hoe de vrije software in het onderwijs kan worden gebruikt? Is de werkgroep ondertussen opgericht, en zo ja, met welke opdracht? Zijn er al resultaten? Wat is de timing? Is de zogenaamde 'openbrongemeenschap' daarbij betrokken? Krijgt de gemeenschap de kans zich te ontwikkelen tot een ernstig alternatief?

Kunt u een schets geven van uw algemeen beleid en van uw acties sinds u het ministerroer overnam? Wat is er al gebeurd op het budgettaire en infrastructurele vlak? Hoe evolueert de personeelssituatie? Hoe zit het met de gelijke kansen inzake toegang tot de vorming en de logistiek op het vlak van de educatieve software? Hebt u de doelstelling bereikt die u in het kader van het ICT-forum hebt geformuleerd?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, met betrekking tot de kostprijs van software is mijn beleid erop gericht om scholen zo vrij mogelijk te laten bij de keuze van systeem- of educatieve software. Zo staat het ICT-infrastructuurprogramma – vroeger : PC/KD – scholen toe in functie van de eigen noden software aan te kopen. Wel heb ik steeds gepoogd van belangrijke softwareleveranciers gunsttarieven te bekomen. In dit kader ondertekende ik op 19 april 2001 een zogenaamde Selectovereenkomst met Microsoft. Deze overeenkomst had tot doel de scholen aan zeer goedkope licenties van Microsoftproducten te helpen. De prijzen zijn door het Belux-kantoor van Microsoft bepaald. Er werden sterke gunsttarieven bedongen. Elke aangekochte licentie levert bovendien een tweede, gratis licentie voor thuisgebruik op. Deze Selectovereenkomst loopt gedurende twee jaar.

Inmiddels is een tweede overeenkomst met Microsoft in de maak. Deze zogenaamde 'Keep It Simple-Schoolovereenkomst' of KISS zorgt eveneens voor gunsttarieven, en anticipeert op de aangekondigde Europese prijsharmonisering.

De heer Martens wijst tevens op de mogelijkheden van openbronsoftware voor het onderwijs. Het spreekt vanzelf dat scholen die op Linux gebaseerde softwaresystemen wensen te gebruiken op dezelfde manier worden ondersteund. Op de website van de Vlaamse Gemeenschap staat een link naar de visietekst van professor Bruyninckx. Daarin wordt informatie gegeven over Linux in het onderwijs. In een aantal officiële publicaties over de integratie van ICT in het Vlaams onderwijs, namelijk 'ICT. Paswoord tot de kennismaatschappij' en 'ICT.onderwijs@Vlaanderen' worden trouwens diverse goede praktijkvoorbeelden aangehaald van scholen die met succes kostenbesparende systemen zoals Linux gebruiken.

Verder wijs ik erop dat – conform de krachtlijnen van mijn beleid – ook voor andere softwaretoepassingen acties lopen of gunstvoorwaarden zijn bedongen. Dit laatste is het geval voor de zogenaamde 'Schoolboxen' van Corel. Bovendien ontving vorig jaar elke Vlaamse school een cd-rom met de Sun Star Office, een open en gratis office-pakket.

Wat de aanmaak van de software betreft, worden naast de al vermelde projecten verscheidene initiatieven ondersteund die toelaten digitale educatieve programma's gratis of tegen gunsttarief ter beschikking te stellen van het onderwijs. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de 'Virtuele school'. In het project 'Virtuele school' is een groep Vlaamse leerkrachten actief die het internet afzoeken naar kwalitatieve taalafhankelijke educatieve shareware en freeware voor het lager onderwijs. Dit project maakt deel uit van het European Schoolnet en wordt gefinancierd door het departement Onderwijs. In de hoger vermelde publicaties en op de website van de Vlaamse Gemeenschap vindt u meer informatie over deze projecten.

Ook met Anywise werd een – zij het nog beperkt – publiek-private samenwerkingsovereenkomst afgesloten. De overeenkomst komt erop neer dat het departement Onderwijs de aanmaak van een aantal on-linelessen – conform specifieke eindtermen – financiert. De aanmaak gebeurt stevast door leerkrachten in dienstverband.

Ik ben het niet helemaal eens met uw stelling dat er te weinig goede educatieve software zou zijn. Wel denk ik dat de leerkrachten het moeilijk heb-

Vanderpoorten

ben om door het bos de bomen nog te zien. Daarom verwijs ik naar een aantal belangrijke initiatieven inzake de inventarisatie van kwaliteitsvolle educatieve software. Het departement Onderwijs financiert twee on-linedatabanken met educatieve software. De Programmamatrix voor het basisonderwijs is een databank van Nederlandstalige educatieve software. Zo is het mogelijk om programma's te vergelijken. De Programmamatrix ondersteunt scholen bij het maken van verantwoorde keuzen voor educatieve software, die aansluit bij de wijze waarop binnen de klas of de school wordt lesgegeven. Op maat kiezen wordt mogelijk door de bij de school passende zoekcriteria in te voeren. Vervolgens wordt in het gehele aanbod gezocht naar programma's die bij die criteria passen. Een gelijkaardige databank bestaat ook voor de eerste graad van het secundair onderwijs.

Wat het algemeen ICT-beleid betreft, heb ik sinds mijn aantreden vooral verder gewerkt aan het vervullen van randvoorwaarden voor een zinvolle ICT-integratie. Het budget voor ICT-subsidies werd tot 27 miljoen euro opgetrokken. Wat de infrastructuur aangaat, werd het subsidieproject PC/KD, dat scholen toelaat infrastructuur aan te kopen, voortgezet en naar andere onderwijsniveaus uitgebreid. Tegelijkertijd werd gewerkt aan het verlengen van het i-lineproject, dat in gunsttarieven voor internetcommunicatie voorziet. Deze verlenging ging op 1 januari 2002 van start en loopt nog tot het jaareinde.

Inzake vorming en logistiek werden in 2000 reeds 5 regionale expertisenetwerken, bedoeld voor het aanbieden van ICT-nascholing op grote schaal en ondersteuning, via helpdesk opgericht. Deze werken nu op kruissnelheid. Een evaluatie van de leraaropleiding leerde dat ICT hier slechts gebrekkig aan bod komt, hetgeen remmend werkt op de ICT-integratie. Op basis van dit evaluatierapport werd in middelen voorzien en acties in het vooruitzicht gesteld.

Wat het personeel aangaat, werd een ondersteuningskader voor ICT-coördinatoren voorbereid. Voor de software verwijs ik naar de reeds opgesomde initiatieven inzake softwarevoorziening, gunsttarieven en de aanmaak van digitale leermiddelen.

Binnen de pijler onderzoek en ontwikkeling werd werk gemaakt van een nieuw ICT-monitoringsysteem. Een eerste uitgebreide studie over ICT-gebruik en -infrastructuur tijdens het schooljaar

1999-2000 werd in juli 2001 afgerond en is beschikbaar. Nog voor het zomerreces zal een nieuwe ICT-monitor over het schooljaar 2000-2001 beschikbaar zijn. Pas dan zullen evoluties kunnen worden nagegaan.

Een van de belangrijkste acties betrof echter het voorbereiden van een nieuw ICT-beleid. U verwijst in dat verband terecht naar het ICT-Forum van december 2000. Dit forum had immers tot doel de nodige input te verzamelen voor een nieuwe beleidsvisie, eventuele nieuwe doelstellingen te bepalen en de engagementen van alle betrokkenen te verduidelijken en op elkaar af te stemmen. De visietekst waarin de doelstellingen en krachtlijnen van het ICT-beleid voor de korte en middellange termijn worden uiteengezet, wordt op dit ogenblik afgerond. De doelstellingen waarvan sprake, zijn afgestemd op de Europese afspraken, die naar aanleiding van de Europese Top van Lissabon in 2000 en Barcelona in 2002, werden gemaakt. Het was niet eenvoudig om een visietekst te schrijven waar alle betrokken partijen van het ICT-Forum konden achter staan. Op 12 juni stel ik de visietekst voor. Op basis hiervan zal een actieplan worden opgesteld. Met de visietekst wordt een fase, gericht op het vervullen van randvoorwaarden, afgesloten en wordt een nieuwe fase, gericht op het creëren van open leercentra en onderwijs in krachtige ICT-ondersteunde leeromgevingen, ingeluid.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Martens werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de beleidsvoortgang inzake het levenslang en levensbreed leren

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Martens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over

Voorzitter

de beleidsvoortgang inzake het levenslang en levensbreed leren.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, levenslang leren wordt ook door de Vlaamse regering als een prioriteit vooropgesteld. In het najaar 2000 en het voorjaar 2001 werd er een groot debat over gehouden. Iedereen kon toen op de website zijn mening kwijt. De operationalisering van deze kernideeën werden in het Conbel-rapport gebundeld. Dit is het verslag van het onderzoek 'Uitgangspunten en contouren voor een samenhangend beleid van levenslang leren in Vlaanderen.' Men kon ook zijn mening kwijt over het memorandum van levenslang leren van de dienst van de Europese Commissie. Dit memorandum was opgesteld tijdens de Europese top in Lisbon in maart 2000. Deze reacties werden in een synthesesrapport gebundeld. De minister van Onderwijs heeft hierover op 4 mei verslag uitgebracht. Het was de bedoeling de discussie over levenslang leren voort te zetten in het licht van het Belgisch voorzitterschap van de Europese raad van onderwijsministers.

Ik lees in dit rapport een zestal conclusies. Ten eerste moet de basis voor levenslang leren in het initieel onderwijs worden gelegd. Ten tweede moet iedere leerling bij het einde van de leerplicht over een startkwalificatie beschikken.

Ten derde is, om meer te kunnen investeren in menselijke hulpbronnen, de creatie nodig van een billijk en transparant systeem van financiële ondersteuning en de uitbreiding van de stelsels van mogelijkheden om werken, leren en gezinsleven te combineren. Er zal een beleid vereist zijn voor de ontwikkeling van effectieve leercontexten. Dit mag niet uitsluitend op formele leerarrangementen gericht zijn, het moet ook trachten het leereffect in een informele omgeving te optimaliseren. Dit kan door allerlei contexten waarin mensen leven, wonen en werken tot krachtige leeromgevingen om te vormen.

Ten vierde moeten de resultaten van opleiding meer worden uitgedrukt in termen van verworven competenties. Ook het erkennen van ervaringskennis en kennis verworven via niet-formeel leren worden belangrijk geacht. Ten vijfde moeten het vormings- en opleidingsaanbod transparanter worden gemaakt.

Ten zesde worden, in het kader van leeractiviteiten dichter bij huis, niet alleen het belang van nieuwe informatie- en communicatiemiddelen, maar ook het belang van lokale netwerken en partnerships onderkend. Er werden stukken van overgenomen in regeringsdocumenten. Zo stelt het synthesesrapport dat om de achterstand in Vlaanderen inzake de deelname van volwassenen aan vormings- en opleidingsactiviteiten weg te werken, er een positief klimaat inzake levenslang leren tot stand moet worden gebracht door het leren als dusdanig te waarderen, de brede persoonlijke kwalificatie te bevorderen en kansen voor iedereen te creëren. Men werkt aan overkoepelende oriënterende regelgeving, samen met een krachtig impulsprogramma voor levenslang leren. Dit zijn de grote ambities.

Hoe ver staat u met het invullen van deze prioriteiten ? Welke initiatieven zijn er genomen om de achterstand in Vlaanderen goed te maken ? De regering staat ondertussen drie jaar verder : in welke mate is er nu een verbetering in de deelname van volwassenen aan vormings- en opleidingsactiviteiten ? Welke impulsen werden er ontwikkeld om te komen tot een overkoepelende en oriënterende regelgeving, tot een krachtig impulsprogramma voor het levenslang leren ?

Ik heb ook nog wat meer specifieke vragen. Welke initiatieven werden genomen om ervoor te zorgen dat alle leerlingen bij het einde van de leerplicht over een startkwalificatie beschikken ? Zijn de stelsels die het mogelijk maken om leren, werken en gezinsleven met elkaar te combineren, uitgebreid, zoals in het rapport staat ? Zijn er initiatieven genomen om de deelname van initieel kortgeschoolden, mensen die aanzienlijk lager geschoold zijn dan het al beperkte gemiddelde in Vlaanderen, te verhogen ? Op welke manier kunnen ervaringskennis en competentie die via niet-formeel leren worden verhoogd, maximaal worden erkend ? Werden er inspanningen gedaan om het vormings- en opleidingsaanbod transparanter te maken ? Wordt er gewerkt aan het verder ontwikkelen van lokale netwerken, partnerships en een netwerk van centra ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, in de eerste plaats wil ik herhalen en benadrukken dat de basisvaardigheden voor levenslang leren in eerste instantie in het basisonderwijs worden gelegd, zoals ook in het rapport wordt gesteld. In het basisonderwijs moeten

Vanderpoorten

voldoende basisvaardigheden worden aangeleerd om te komen tot leerplezier, waardoor het levenslang en -breed leren als positief wordt ervaren.

Uw eerste vraag ging over het vernieuwende beleid. Voor het domein 'levenslang leren' zijn verschillende ministers bevoegd, zoals u weet. Om terzake een meer geïntegreerd beleid te kunnen voeren, werden door de regering diverse initiatieven genomen. Op 7 juli 2000 werd het actieplan 'Een leven lang leren in goede banen' door de Vlaamse regering goedgekeurd. Dit plan werd op 22 februari 2002 aangevuld vanuit het maatschappelijke debat en vanuit de visiegroepen in het kader van Kleurrijk Vlaanderen.

Er is ook een structurele samenwerking van opleidingsverstrekkers. Op 15 juni 2001 keurde de Vlaamse regering de oprichting goed van een ministerieel comité Vorming, gecoördineerd door mezelf. Ter ondersteuning van dit ministerieel comité werd een zogenaamde Interfacevorming opgericht. Deze Interface wordt gestuurd door de leidende ambtenaren van Onderwijs, de VDAB en het VIZO, sinds september 2001 uitgebreid met de sector Cultuur. De Interface werd in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid in het beleidsdomein Onderwijs en Vorming opgenomen als een zelfstandig agentschap. Op 26 april 2002 keurde de Vlaamse regering de operationalisering van de Interface goed. De betreffende nota vermeldt visie, missie en opdrachten van de Interface, alsook zijn tijdelijke en definitieve structuur en budgettaire implicaties. Voor het concretiseren van de missie, namelijk 'Interface als het instrument van de Vlaamse regering voor de stimulering van het levenslang en het levensbreed leren en de afstemming tussen de institutionele opleidingsverstrekkers' worden in 2002 deelprojecten opgestart. Ik geef u de belangrijkste deelprojecten: integratie van de Edufora in de definitieve structuur van de Interface; de Grote Leerweek; afstemmingsinitiatieven tussen de opleidingsverstrekkers; modularisering van opleidingen met de daaraan verbonden certificaten; Elders Verworven Competenties; specifieke opleidingen voor trainers in volwassenenvorming; E-learning en de voorbereiding van de Leerwinkel, wat een prioriteit is.

Binnen het leerplichtonderwijs vormt het levenslang leren uiteraard ook een prioritair beleidsthema. Het weerspiegelt zich echter in vele deelthema's, die allemaal bijdragen tot een betere uitgangspositie van leerlingen om later bij te blijven en bij te leren, en die moeten leiden tot meer leer-

plezier. Hierbij kunnen we bijvoorbeeld denken aan het gelijkekansendecreet inzake toelatings- en ondersteuningsbeleid; de herziening van de studietoelagen voor het secundair en tertiair onderwijs, die de toegang tot onderwijs vergroten en het experiment modularisering, dat jongeren die geneigd zijn sneller af te haken, wil helpen hun algemene kwalificatieniveau te verhogen via tussentijdse succesbelevingen.

Mijnheer Martens, u vroeg zich ook af welke initiatieven reeds werden genomen om de achterstand in Vlaanderen inzake de deelname van volwassenen aan vormings- en opleidingsactiviteiten weg te werken en wat de resultaten hiervan waren. Die vraagstelling moet worden genuanceerd. Zoals uit het rapport blijkt, is er geen probleem bij de hooggeschoolden van de bevolking. Voor deze categorie van de bevolking blijkt het levenslang leren reeds ingeburgerd te zijn. Het probleem stelt zich wel bij de niet-hooggeschoolden en daarom is het aanleren van basisvaardigheden hiervoor in het basisonderwijs uitermate belangrijk, zoals ik in mijn inleiding reeds aangaf.

Verschillende projecten werden ondertussen opgestart om de deelname van volwassenen aan vormings- en opleidingsactiviteiten in Vlaanderen te verhogen. Er is bijvoorbeeld het project voor het creëren van een positief leerklimaat. Om het nut van leren voor volwassenen in de kijker te stellen, lanceert de Vlaamse overheid vanaf 2001 jaarlijks een nieuw initiatief, namelijk de Grote Leerweek. De bedoeling van deze week is om zoveel mogelijk volwassenen bewust te maken van de mogelijkheden om te leren en hen de weg te wijzen naar vormingsinitiatieven in hun buurt. Door de nadruk te leggen op leerplezier hoopt men cursisten in spe te motiveren tot deelname aan vormingsinitiatieven. Vanaf 2002 zal de Grote Leerweek zich richten tot de toekomstige cursisten zelf door middel van lokale acties. Een groots opgevatte mediacampagne vergezelt het project. De lokale opleidingsinstellingen zullen bij de organisatie van initiatieven tijdens de Grote Leerweek worden begeleid door de Vlaamse overheid. De onmiddellijke effecten van de Grote Leerweek zullen moeilijk meetbaar zijn, wel is er achteraf een evaluatie.

Inmiddels voerden de Edufora twee van de opgedragen taken uit die tot doel hebben volwassenen makkelijker naar een opleiding te leiden en tevens na te gaan wat de behoeften zijn. Naast de educatieve kaart werd in oktober 2001 het 'Behoeftedetectierapport Vlaanderen' opgemaakt. Dit rapport is de weerslag van de visie van de verschillende Edufora-coördinatoren, die enkele leemtes in het

Vanderpoorten

opleidingslandschap blootleggen, maar pretendeert niet een volledig behoeftedekking van opleidingsinitiatieven in Vlaanderen te zijn. De rapporten per regio zijn eveneens beschikbaar.

Knelpunten inzake het opleidingsaanbod zullen uit het behoeftedetectierapport van Edufora worden gedistilleerd. Tevens zal Edufora midden 2002 een educatief richtplan opstellen, waarbij keuzes en prioriteiten moeten worden bepaald.

In het Pact van Vilvoorde onderschrijven de Vlaamse regering en de sociale partners een groei-cijfer van 10 percent deelname aan vorming in 2010.

Op uw derde vraag kan ik antwoorden dat het beleid tot dusver prioriteit heeft verleend aan intensief en gestructureerd overleg tussen de verschillende actoren op verschillende niveaus. Naast de Interface volgt de IKW Levenslang Leren in detail de beleidsmaatregelen inzake levenslang en -breed leren op. Deze gezamenlijke interesse en impulsen vertalen zich in een gezamenlijk actieplan en in gezamenlijke projecten. Die worden aangevuld met acties en programma's die worden gestuurd door de afzonderlijke ministers en administraties.

U vroeg welke stappen er gezet zijn om ervoor te zorgen dat alle leerlingen bij het einde van de leerplicht over een startkwalificatie beschikken. Het door de onderwijsverhouding aangevraagde onderzoek 'Ontwikkelen van een instrument voor de opvolging van de ongekwalificeerde uitstroom' legde een voor Vlaanderen ondubbelzinnig geformuleerde conclusie vast met duidelijk te operationaliseren criteria. Het betreft volgende drietrapsdefinitie. Trap 1 is een diploma en/of studiegetuigschrift in het tweede jaar van de derde graad. Trap 2 is een getuigschrift derde jaar tweede graad BSO, een kwalificatiegetuigschrift derde graad DBSO, een attest vijfde jaar BuSO-OV3 of een getuigschrift Middenstandsopleiding. Trap 3 is een getuigschrift tweede graad TSO/BSO.

Uitgaande van deze gelaagde definitie hebben de onderzoekers een schatting gemaakt van de situatie op basis van bestaande databanken. Enkel voor trap 1 en trap 3 kon de raming worden gemaakt. Trap 2 blijkt onmogelijk te berekenen omdat we niet weten in welke mate de leerlingen die dergelijke kwalificatie behalen in werkelijkheid nadien nog verder studeren. Om metingen in de toekomst te vergemakkelijken, werd het dossier voor het invoeren van een uniek leerlingvolgnum-

mer ingediend bij de commissie voor de Bescherming van de Levenssfeer. Ook andere lopende onderzoeken kunnen bijdragen tot een betere schatting van de ongekwalificeerde uitstroom.

Als een van de strategische doelstellingen van het Vlaamse onderwijsbeleid geldt de bestrijding van de dualisering. Dit veronderstelt aandacht voor de financiële, maar ook voor de sociale en culturele drempels in de toegang tot en de doorstroming door het onderwijs. Dat komt onder meer tot uiting in een beperking van het doorverwijzen van leerlingen naar het buitengewoon onderwijs tot wie het echt nodig heeft, het aantal zittenblijvers verminderen en – conform de Europese werkgelegenheidsrichtsnoeren – in een verhoging van het aantal gekwalificeerde jongeren dat het onderwijs verlaat.

Dan wil ik even dieper ingaan op de operationele doelstellingen en projecten die kunnen bijdragen tot de vermindering van het aantal ongekwalificeerde schoolverlaters. Ten eerste is er het verstrekken van stevige startkwalificaties aan schoolverlaters. Dat betekent permanente bijsturing van eindtermen, basiscompetenties, leerplannen op basis van nieuwe onderwijskundige inzichten, maatschappelijke ontwikkelingen en arbeidsmarktbehoeften. Er gaat bijzondere aandacht naar de zwakste groep, namelijk leerlingen in het deeltijds en buitengewoon onderwijs. Er worden verrijkende werkervaringen tijdens de schoolloopbaan aangeboden in het kader van de Vlaamse sociale akkoorden en in afstemming met de middenstandsopleiding van het VIZO.

Ten tweede wordt er een actieplan voor de waardering van het technisch en beroepssecundair onderwijs uitgewerkt. Concreet betekent dit samenwerking met de beroepswereld, een verbetering van de oriëntering van leerlingen, een aanscherping van de technologische vormingscomponent in het basis- en secundair onderwijs, de oprichting van Regionale Technologische Centra, een centrale stagedatabank, leerlingenstages, het creëren van post-to-postuitwisselingen zoals bedrijfsstages van leerkrachten en vice versa.

Een derde punt is de modularisering van het beroepsonderwijs. Op 1 september 2001 was er een tweede startdatum met leerlingen in bijkomende studiegebieden. Het experiment loopt vanaf deze datum in 38 scholen secundair onderwijs, waarvan 18 scholen vierde graad personenzorg, 10 CDO's en 3 BuSO-scholen. Het experiment modularisering wordt gekoppeld aan de integratie van nieuwe onderwijsvisies en -methodes zoals geïntegreerd

Vanderpoorten

werken, gedifferentieerd werken en teamteaching. Het experiment wordt begeleid door een wetenschappelijke studie die nagaat in welke mate de modulaire opleidingsstructuur de gestelde doelen bereikt. Het effect van modularisering wordt geëvalueerd op het niveau van de scholen en leerlingen.

De samenwerking tussen de onderwijssector, het VIZO en de VDAB zal uitmonden in het toepassen van dezelfde modulaire opleidingsstructuren en samenwerkingsverbanden op regionaal vlak.

Een vierde punt is de afstemming van het onderwijs op de verschillen tussen leerlingen. Dit komt onder andere ter sprake in het nieuwe gelijkekansendecreet.

Een vijfde punt is het wegwerken van mogelijke financiële drempels. Voor de kosteloosheid van het basisonderwijs werden reeds bepalingen in de regelgeving opgenomen. Voor het secundair onderwijs moet in overleg met ouders, leerlingen en leerkrachten in het schoolreglement worden ingeschreven wat de kostprijs is van de schoolse en de naschoolse activiteiten. In geen geval kan inschrijvingsgeld worden gevraagd. Zoals reeds gemeld, wordt een optimalisering van de studietoelagen voorbereid.

Een zesde doelstelling is het versterken van het draagvlak van de scholen en de CLB's. Om te kunnen uitgroeien tot een zorgzame instelling, om de ontwikkeling en escalatie van gezinsgebonden, persoonlijke of gezondheidsproblemen van jongeren, van antisociaal gedrag en van geweld op kinderen te voorkomen of op te lossen, moet de draagkracht van scholen en leerkrachtenteams en van de CLB's worden versterkt. Er wordt een project opgezet inzake de samenwerking tussen onderwijs en welzijn waarin verschillende beleidsdomeinen zijn betrokken : Onderwijs, Welzijn, Volksgezondheid, Cultuur en Stedelijk Beleid.

Het project 'onderwijs-welzijn' heeft de ambitie een betere afstemming te bevorderen tussen de onderwijssector, scholen en CLB en de andere sectoren van de integrale jeugdhulpverlening, zoals Kind en Gezin, Algemeen Welzijn, Vlaams Fonds voor de Integratie van Personen met een Handicap, de Bijzondere Jeugdzorg en de Geestelijke Gezondheidszorg.

Een zevende doelstelling is ervoor te zorgen dat leerlingen graag naar school gaan. Het project JoJo

richt zich tot jongeren die de school voortijdig hebben verlaten of de studies na het secundair onderwijs hebben stopgezet, maar toch geïnteresseerd zijn om in scholen te werken. De doelstelling van het project is tweërlei. Enerzijds wil men de jongeren van de doelgroep, met name allochtonen en kansarmen, laten proeven van een job in het onderwijs. Op die manier kunnen ze eventueel de smaak te pakken krijgen voor een verdere opleiding en tewerkstelling. Anderzijds wil men scholen met een publiek van jongeren met schoolse problemen een bijkomende werkkraft bieden om te werken aan een positief schoolklimaat en een beter contact tussen de leraren en de allochtone of kansarme gezinnen.

In de toekomst worden ook vormen van alternerend leren mogelijk. Het is de bedoeling een grotere instroom van allochtonen en kansarmen naar het lerarenberoep en aldus naar een grotere diversificatie van het personeelsbestand binnen de scholen te realiseren.

Een achtste doelstelling is 'het leren' uit te bouwen tot een proces dat de hele levensloop omspant, met name levenslang en levensbreed leren.

Een andere vraag ging over stelsels die het mogelijk maken om leren, werken en gezinsleven te combineren. De operationalisering van het opleidingskrediet gaat vanaf 2002 van kracht. Individuen die hun loopbaan onderbreken en/of minder gaan werken en dit combineren met opleiding, krijgen een stimulans van de Vlaamse overheid. Het opleidingskrediet bestaat in de toekenning van een Vlaamse aanmoedigingspremie bovenop de federale uitkering.

De overheid werkt projecten uit om nieuwe doelgroepen, zoals deeltijds werkenden aan te trekken voor de bestaande tertiaire initiële opleidingen. Zo werd een tweedekansproject voor vrouwen van allochtone en autochtone afkomst gesubsidieerd. Dat had tot doel voor deze groep het alternerend werken en leren in het hoger onderwijs van één cyclus, namelijk bedrijfskunde, mogelijk te maken.

De verschillende opleidingsverstrekkers werken specifieke structuren uit om een meer maatgerichte aanpak en flexibele opleidingen te kunnen aanbieden. Onder meer is modularisering een belangrijk aandachtspunt binnen OSP. In het kader van EVC zullen opleidingstrajecten nog individueler kunnen worden uitgewerkt.

Mijnheer Martens, u vroeg verder of er initiatieven zijn genomen om de deelname van initieel kortge-

Vanderpoorten

schoolden te vergroten. Tijdens de Grote Leerweek 2002 wordt specifiek aandacht besteed aan het laagdrempelige karakter van de boodschap om ook de moeilijk bereikbare doelgroepen over de streep te krijgen. De centra voor tweedekansonderwijs kunnen sinds het schooljaar 2000-2001 zelf examineren en dus ook zelf diplomeren.

Het is een belangrijke doelstelling om het functioneel geletterdheidsniveau van de gehele Vlaamse bevolking op peil te brengen en te houden. Het meerjarenbeleidsplan 'basiseducatie' zal gestalte geven aan een geletterdheidsplan waarin specifieke aandacht wordt besteed aan laaggeletterde autochtonen. Het aanbod Nederlands tweede taal wordt opgedreven door het toekennen van bijkomende middelen naast de reeds aanzienlijke investering voor NT2 in de basiseducatie. De Vlaamse regering keurde op 8 december 2000 het 'Strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden' goed. De basiseducatie vervult in dit samenwerkingsverband een coördinerende rol wat de educatie voor gedetineerden betreft. Uiteraard werden bij de andere opleidingsverstrekkers ook vele initiatieven gelanceerd die de deelname van initieel kortgeschoolden willen vergroten.

U vroeg verder op welke manier ervaringskennis en competenties die via niet-formeel leren worden verworven, maximaal kunnen worden erkend. De werkgroep 'Elders Verworven Competenties' bestaande uit onderzoekers, vertegenwoordigers van de kabinetten en de administraties Werkgelegenheid, Onderwijs en Economie, de betrokken VOI's, de sociale partners en de overlegorganen SERV en VLOR, rondde in november 2001 zijn werkzaamheden af met een adviestekst. De titel luidt 'Ruim baan voor competenties, Advies voor een model van (h)erkenning van verworven competenties in Vlaanderen: Beleidsconcept en aanzetten tot operationalisering'. Dit werd door de verschillende deelnemende partners onderschreven. De adviestekst geeft volgende aandachtspunten aan voor de operationalisering en implementatie van de twee sporen van EVC-loopbaanbegeleiding, erkenning en transfer van competenties: stap voor stap werken uitgaande van de bestaande waardevolle praktijken en standaarden, starten met concrete haalbare projecten, maximaal benutten van de huidige aanknopingspunten in de regelgeving, betrokkenheid van en overleg met het middenveld en vertrekken van het perspectief van het individu.

Het advies van de werkgroep EVC werd op 29 maart 2002 aan de Vlaamse regering voorgelegd en

zal breed worden verspreid. Tevens wordt het advies van de VLOR en de SERV ingewonnen met betrekking tot de prioritaire kansengroepen en de concreet op te starten projecten. Het ministerieel comité Vorming wordt belast met het uitwerken van een voorstel voor concrete pilootprojecten voor de zomer 2002. De werkgroep EVC, als deelproject van Interface, zal zich buigen over de uitwerking en opvolging van de pilootprojecten inzake EVC.

Het principe van het erkennen van verworven competenties werd recent in het hoger onderwijs geïntroduceerd. Hogescholen kunnen voor het vaststellen van studieduurverkorting rekening houden met de verworven relevante beroepservaring en andere relevante bekwaamheden. Universiteitsbesturen kunnen reeds voor het vaststellen van een doorstroomprogramma voor houders van een hogeschooldiploma rekening houden met de verworven relevante beroepservaring en andere bekwaamheden. In het ontwerp van decreet over de herziening van de financiering van de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap en begeleidende bepalingen wordt het principe verder veralgemeend. Daardoor wordt het voor de universiteiten mogelijk om het erkennen van verworven competenties met het oog op het verlenen van studieverkorting voor alle reguliere opleidingen aan te wenden.

Een andere vraag betrof de inspanningen om het vormings- en opleidingsaanbod transparanter te maken. De Edufora ontwikkelden een databank, namelijk de Educatieve Kaart, die sedert februari 2001 operationeel is op de website. Deze databank bevat het educatief aanbod en de organisatiegegevens van de VDAB, het VIZO, het OSP en de Tewerkstellings- en Opleidingsprojecten. Ze zal worden aangevuld met de gegevens van landbouwvorming, sociaal-cultureel werk en basiseducatie. Tot nog toe is deze bewegwijzering vooral bedoeld voor personen die professioneel met vorming en toeleiding bezig zijn. In samenwerking met de Edufora kwamen een aantal lokale websites tot stand waar de burger met al zijn opleidingsvragen terecht kan. In 2002 zullen de gegevens van de sectorale opleidingsfondsen in de Educatieve Kaart worden geïntegreerd.

De Interface besteedt werk uit aan experts om een haalbaarheidsstudie en een gedetailleerd businessplan op te stellen met het oog op de creatie van de leerwinkel. Dit omvat ten eerste de opbouw van een kennissysteem en database, inclusief de organisatie van de toelevering van betrouwbare gegevens en het onderhoud van de database. Ten tweede is

Vanderpoorten

er de organisatie van een callcenter dat bereikbaar is voor iedereen. Ten derde wordt de toeleiding van de leerwinkel naar de bemiddelings- en begeleidingsdiensten en vice versa georganiseerd. De studies van punt 1 en 2 worden afgerond in 2002.

Een laatste vraag betrof het verder ontwikkelen van lokale netwerken, partnerships en een behoeftedekkend netwerk van centra. Onder externe begeleiding wordt de definitieve structuur voor de Interface uitgewerkt op basis van de missieformulering. Hierbij moet de nodige aandacht gaan naar de regionale invulling van de Interface. Opleidingsverstrekkers die in het kader van de Grote Leerweek gezamenlijke activiteiten op touw zetten, ontvangen van de Vlaamse overheid een stimuleringsbijdrage. De RTC's stimuleren het smeden van samenwerkingverbanden.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is een interessant interimrapport. Het is belangrijk goede lijnen te ontwikkelen, onder meer in functie van de toekomstige werknemers inzake leerrechten, erkenning van verworven competenties, levenslang leren, enzovoort. Ik wil tot slot een motie aankondigen.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Martens werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over een evaluatie van de topsportscholen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Martens tot mevrouw Vanderpoorten,

Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over een evaluatie van de topsportscholen.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, de heer Decaluwe kan hier niet aanwezig zijn. Hij heeft me echter gevraagd om hier ook zijn bekommernissen en vragen te verwoorden.

Het verhaal van de topsportscholen is ongeveer vijf jaar oud. Al in het najaar van 1997 hebben we samen met minister Van den Bossche daaraan gewerkt. Toen waren de topsportscholen een onderdeel van het Strategisch Plan voor Sportend Vlaanderen. Dat plan is trouwens ook door de oppositie goedgekeurd. In die periode probeerden we met de oppositie te overleggen, en probeerden we rekening te houden met zinnige opmerkingen van de oppositie. De heer Denys, die geen waterdrager is en af en toe de moed opbrengt om te tonen dat hij bestaat, had behoorlijk veel lof voor dat Strategisch Plan. Dat plan sloot trouwens goed aan bij het Europese Handvest over Jongeren en Sport.

Tijdens deze zittingsperiode is het onderwerp terug ter sprake gekomen. Dat gebeurde in de beleidsnota van toenmalig minister Sauwens. Zijn tekst is interessant, en ik heb de indruk dat zijn beleidsintenties verschilden van de uwe. Hij was een voorstander van de uitbreiding van het aantal sporten in de topsportscholen. Dat is in de beleidsnota 2000-2004 door de regering goedgekeurd. In zijn beleidsbrief Sport voor 2001-2002 verwijst minister Anciaux naar het eindrapport van het IOS-onderzoek over de doelstellingen en de werking van de topsportscholen in Vlaanderen. Ik zal daar niet over uitweiden.

In het inspectieverslag over de toestand in het onderwijs in 1999 wordt ruime aandacht opgebracht voor de topsportscholen. Ook in het Vlaams Parlement is al geregeld gesproken over de topsportscholen. Ik diende over dit onderwerp een vraag om uitleg in in januari 2000. Ik kreeg in maart 2000 een antwoord. In juni 2000 richtte de heer Hostekint tot minister Vanderpoorten een vraag over de topsportscholen, en in maart 2002 deed de heer Decaluwe hetzelfde tot minister Anciaux.

Vandaag wil ik het opnieuw over dit onderwerp hebben, naar aanleiding van een enquête die toch wel wat vragen oproept. De enquête is opgesteld op briefpapier van het departement Onderwijs, administratie Secundair Onderwijs, maar de antwoorden moeten naar het kabinet worden gestuurd.

Martens

Kan de administratie dat niet aan ? Dat is toch merkwaardig.

Op het formulier wordt ook een titel gebruikt die niet conform het convenant is. In de titel heeft men het over 'het convenant topsport en studie'. Dat convenant bestaat niet. Er bestaat enkel een topsportconvenant. Ik zoek hier misschien spijkers op laag water. Wat echter belangrijker is, is het feit dat de minister blijkbaar een reductie van het aantal topsportscholen wil doorvoeren. Dat zit er impliciet in.

Men zou in dit geval mogen verwachten dat alle partners hierover worden geraadpleegd. De bevraging is bezig, maar de partners worden er niet bij betrokken. Zo moet de Koepel van het Katholiek Onderwijs van de schooldirecties vernemen dat deze enquête bezig is. De scholen zijn slechts een partner voor de bijzondere convenants. De koepel daarentegen is een partner voor het algemene convenant. Dat is ook het geval voor de federaties en het Bloso. Zij zijn de contractanten. Als men de voorwaarden van het contract wil wijzigen, dan moet men hen erbij betrekken. Enigszins eufemistisch kan men dus stellen dat de minister een verregaande vorm van slordigheid tentoonspreidt.

Het landschap van de topsportscholen is aan verandering onderhevig. Hoe ziet de toestand er vandaag uit ? De inspectie heeft in 1999 een overzicht van de toestand gegeven. Hoeveel scholen zijn er vandaag, welke disciplines worden aangeboden en in welke onderwijsvormen gebeurt dat ? Wat is de bedoeling van de bevraging ? Bent u enkel op zoek naar informatie die bevestigt wat u al hebt beslist, namelijk een reductie ? Als u een reductie wilt doorvoeren, wat zijn de redenen ? Is het mogelijk dat u naast een afbouw ook ruimte zou creëren voor nieuwe initiatieven ? In het begin hebben sommige federaties bijna gevochten om te mogen deelnemen. Nadien stelden sommige vast dat ze niet altijd over het nodige gekwalificeerd personeel beschikken om dat goed aan te pakken. Ondertussen dienen er zich nieuwe potentiële kandidaten aan.

Wordt het topsportconvenant ook op andere vlakken in vraag gesteld ? Welke timing hanteert u in verband met de enquête ? Hoe groot is de gehele overheidsbijdrage – vanwege Onderwijs, Cultuur en Sport – aan de financiering van de topsportscholen ? Welke inspanningen leveren de sportfe-

deraties – eventueel in de vorm van personeel – en welke inspanningen leveren de scholen ? Ook de heer Decaluwe wil weten wat de bedoeling en de timing van de enquête is. Hij wil ook weten welke overgangsregeling de minister voor ogen heeft om tegemoet te komen aan de sociale en mobiliteitsproblemen die zich bij een herstructurering zouden kunnen stellen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, het aanbod van de topsport in het voltijds secundair onderwijs is voor het schooljaar 2001-2002 gespreid over negen scholen. Het ziet er als volgt uit. In het Koninklijk Atheneum Leuven is er een tweede graad Wetenschappen-topsport ASO, met 14 leerlingen in de discipline voetbal en 1 leerling in de discipline tafeltennis. In de derde graad Wetenschappen-topsport ASO zijn er 9 leerlingen in de discipline voetbal en 1 leerling in de discipline tafeltennis. In de tweede graad Topsport TSO volgen 8 leerlingen de discipline voetbal en 1 leerling de discipline tafeltennis. In de derde graad Topsport TSO volgen 5 leerlingen de discipline voetbal.

In het Koninklijk Atheneum van Gent is er een tweede graad Wetenschappen-topsport ASO, met 6 leerlingen in de discipline atletiek en 8 leerlingen in de discipline turnen. In de derde graad Wetenschappen-topsport ASO zijn er 7 leerlingen in de discipline atletiek en 3 leerlingen in de discipline turnen. In de tweede graad Topsport TSO volgen 9 leerlingen de discipline atletiek en 1 leerling de discipline turnen. In de derde graad Topsport TSO volgen 2 leerlingen de discipline atletiek en 3 leerlingen de discipline turnen.

In het Koninklijk Atheneum van Hasselt is er een tweede graad Wetenschappen-topsport ASO, met 4 leerlingen in de discipline atletiek en 7 leerlingen in de discipline handbal. In de derde graad Wetenschappen-topsport ASO zijn er 4 leerlingen in de discipline atletiek en 8 leerlingen in de discipline handbal. In de tweede graad Topsport TSO volgen 1 leerling de discipline atletiek en 8 leerlingen de discipline handbal. In de derde graad Topsport TSO volgen 11 leerlingen de discipline handbal en 1 leerling de discipline paardrijden.

In het Koninklijk Atheneum van Morsel is er een tweede graad Wetenschappen-topsport ASO, met 2 leerlingen in de discipline badminton, 2 leerlingen

Vanderpoorten

in de discipline tennis en 3 leerlingen in de discipline zeilen. In de derde graad Wetenschappen-topsport ASO zijn er 1 leerling in de discipline badminton, 2 leerlingen in de discipline tennis en 3 leerlingen in de discipline zeilen. In de tweede graad Topsport TSO volgen 1 leerling de discipline badminton, 2 leerlingen de discipline tennis en 1 leerling de discipline zeilen. In de derde graad Topsport TSO volgen 2 leerlingen de discipline badminton en 5 leerlingen de discipline tennis.

In het Stedelijk Handelsinstituut van Merksem is er een tweede graad Wetenschappen-topsport ASO, met 3 leerlingen in de discipline voetbal, 1 leerling in de discipline skiën, 8 leerlingen in de discipline basket en 3 leerlingen in de discipline judo. In de derde graad Wetenschappen-topsport ASO volgen 7 leerlingen in de discipline voetbal, 8 leerlingen de discipline judo, 3 leerlingen de discipline skiën, 9 leerlingen de discipline basket en 1 leerling de discipline acro. In de tweede graad Topsport TSO volgen 13 leerlingen de discipline voetbal, 3 leerlingen de discipline judo, 1 leerling de discipline skiën, 7 leerlingen de discipline basket en 3 leerlingen de discipline acro. In de derde graad Topsport TSO volgen 11 leerlingen de discipline voetbal, 6 leerlingen de discipline judo, 1 leerling de discipline skiën en 1 leerling de discipline basket.

In het Vrij Instituut voor Lichamelijke Opvoeding Ter Borch van Meulebeke is er een tweede graad Wetenschappen-topsport ASO met 9 leerlingen in de discipline voetbal. In de derde graad Wetenschappen-topsport ASO volgen 3 leerlingen de discipline voetbal. In de tweede graad Topsport TSO volgen 9 leerlingen de discipline voetbal. In de derde graad topsport TSO volgen 13 leerlingen de discipline voetbal.

Voor het Onze-Lieve-Vrouwecollege van Vilvoorde zien de cijfers er zo uit : tweede graad Wetenschappen-topsport ASO discipline volleybal 13 leerlingen ; derde graad Wetenschappen-topsport ASO discipline volleybal 10 leerlingen ; tweede graad Topsport TSO discipline volleybal 8 leerlingen ; derde graad Topsport TSO discipline volleybal 7 leerlingen.

In het Don Boscocollege van Zwijnaarde zijn er in de tweede graad Wetenschappen-topsport ASO discipline voetbal 9 leerlingen en in de derde graad Wetenschappen-topsport ASO discipline voetbal 11 leerlingen. In het Sint-Jan Berchmanscollege

van Genk zijn er in de tweede graad Wetenschappen-topsport ASO discipline voetbal 6 leerlingen en in de discipline golf 2 leerlingen. In de derde graad Wetenschappen-topsport ASO zijn er in de discipline voetbal 4 leerlingen. In de tweede graad Topsport TSO zijn er in de discipline voetbal 10 leerlingen en in de discipline golf 2 leerlingen. In de derde graad Topsport TSO zijn er in de discipline voetbal 14 leerlingen en in de discipline golf 1 leerling. In totaal zijn er dus 367 leerlingen gespreid over 9 verschillende topsportscholen.

Sinds september 1998 hebben de scholen geïnvesteerd om aan het convenant Topsport naar behoren tegemoet te komen. Zowel de schooldirecties als de leerkrachten zochten op een innoverende manier naar een optimale aanpak. Het ligt voor de hand dat een eventuele reductie van de topsportscholen gepaard moet gaan met overleg met de scholen over mogelijke reductiestrategieën. Verder moet er worden samengewerkt met de scholen om de eigenlijke reductie door te voeren.

Het voorstel tot reductie is gebaseerd op volgende vaststellingen : de extra taakbelasting voor de schoolleiding met betrekking tot de complexe organisatie en planning van de topsportstudierichtingen ; de nood aan een meer gelijklopende visie bij de uitbouw van de verschillende onderdelen – het sport- en het studiegedeelte – en het ondersteunen van de leerlingen om de twee te combineren ; de nood aan het bundelen van krachten op financieel vlak, vanuit het departement Onderwijs voor de meerkost aan gepresteerde uren en vanuit de sportfederaties voor het betalen van de trainers ; de aanzienlijke inspanningen van de topsportscholen inzake de specifieke medische en psychologische begeleiding van de leerling-topsporters en de behoefte aan een ruimere studiekeuze voor de leerling-topsporters.

Om een haalbare reductie van het aantal topsportscholen te kunnen doorvoeren, moet dus maximaal rekening worden gehouden met de betrokkenheid van de scholen. Daarom werd in een eerste fase een enquête georganiseerd waarin wordt gepeild naar een sterkte-zwakte-analyse van de huidige topsportscholen ; naar hun kwaliteitsvisie op het combineren van topsport en studie ; naar de voorstellen van de topsportscholen of hun inrichtende machten voor een reductie en naar hun opvattingen over een overleg over de ingediende voorstellen. Uiteraard zijn de netten en de federaties daar dan ook bij betrokken.

Vanderpoorten

Wat zijn de timing en de gevolgen voor de leerlingen ? De duur van de bevraging, de verwerking ervan en de reductie van een aantal scholen zelf is afhankelijk van diverse factoren. De verwerking van de bevraging zal alleszins nog dit schooljaar gebeuren. Op de eventuele reductie zelf kan nog niet worden geanticipeerd. Het is dan ook voorbarig om al concrete maatregelen te onderzoeken naar aanleiding van eventuele schooltransfers van leerlingen. Dat neemt echter niet weg dat nu reeds kan worden gesteld dat de onderwijskundige, sport- en sociale belangen van de leerlingen maximaal zullen worden gevrijwaard.

Voor een eventuele uitbreiding moeten sportfederaties, die tot het convenant willen toetreden, een aanvraag bij het Bloso indienen. Toetreding tot het convenant veronderstelt bovendien dat er voor de desbetreffende sportdiscipline een door de minister van Onderwijs, op advies van de inspectie secundair onderwijs, goedgekeurd leerplan bestaat. De introductie van nieuwe sporttakken staat wel los van de programmatieregels, die voor de oprichting van nieuwe scholen of structuuronderdelen in het onderwijs vigeren.

Aangezien de huidige negen scholen het oorspronkelijke afgesproken aantal van vijf scholen reeds in belangrijke mate overtreffen, is het zeker niet de bedoeling nieuwe scholen in het convenant op te nemen.

Wat de financiering betreft, gelden bij de vaststelling van het jaarlijks pakket uren-leraar per onderwijsinstelling gunstnormen voor het topsportonderwijs. Tegenover de betrokken leerlingen, voor zover ze houder zijn van een topsportstatuut A, staat een leerlingencoëfficiënt dat gelijk is aan 2,9 uren-leraar. Dit is, in vergelijking met de vigerende coëfficiënten voor de andere studierichtingen van het algemeen en technisch secundair onderwijs, een hoog cijfer. Daarbij wordt de berekeningsmethode met de leerlingencoëfficiënten vervangen door toekenning van een forfaitair pakket van 20 uren-leraar per leerjaar in, hetzij de studierichting Wetenschappen-Topsport ASO, hetzij de studierichting Topsport TSO, dit voor zover het pakket hoger ligt dan het berekeningsresultaat met de coëfficiënten.

Onder voorbehoud van definitieve verificatie van de leerlingencijfers, genereren de leerlingen van de topsportrichtingen per 1 februari 2002 het volgende aantal uren-leraar in de respectievelijke onderwijsinstellingen : het Koninklijk Atheneum Leuven 153

uren-leraar ; het Koninklijk Atheneum III Gent : 127 uren-leraar ; het Koninklijk Atheneum II Hasselt : 161 uren-leraar ; het Koninklijk Atheneum Mortsel : 100 uren-leraar ; het Stedelijk Handelsinstituut Merksem : 261 uren-leraar ; het Vrij Instituut voor Lichamelijke Opvoeding Ter Borch Meulebeke : 150 uren-leraar ; het Onze-Lieve-Vrouwecollege Vilvoorde : 147 uren-leraar ; het Don Boscollege Zwijnaarde : 86 uren-leraar ; het Sint-Jan Berchmanscollege Genk : 158 uren-leraar.

Rekening houdend met het totaal aantal leerling-topsporters, levert dit de volgende significante gemiddelden per leerling op : het Koninklijk Atheneum Leuven : 3,8 uren-leraar ; het Koninklijk Atheneum III Gent : 3,2 uren-leraar ; het Koninklijk Atheneum II Hasselt : 3,6 uren-leraar ; het Koninklijk Atheneum Mortsel : 4,1 uren-leraar ; het Stedelijk Handelsinstituut Merksem : 2,9 uren-leraar ; het Vrij Instituut voor Lichamelijke Opvoeding Ter Borch Meulebeke : 4,4 uren-leraar ; het Onze-Lieve-Vrouwecollege Vilvoorde : 3,8 uren-leraar ; het Don Boscollege Zwijnaarde : 4,3 uren-leraar ; het Sint-Jan Berchmanscollege Genk : 4,0 uren-leraar.

Indien een topsportrichting, zowel ASO als TSO, voor het eerst in een bepaalde school op een bepaald leerjaarniveau wordt georganiseerd, worden de regelmatige leerlingen per 1 oktober van het betrokken schooljaar voor de financiering of subsidiëring onmiddellijk verrekend. Deze maatregel geldt voor geen enkele andere studierichting van het voltijds secundair onderwijs.

Voor het lopend schooljaar 2001-2002 heeft het Onze-Lieve-Vrouwecollege Vilvoorde hiervan gebruik kunnen maken, aangezien het eerste leerjaar van de tweede graad Wetenschappen-Topsport ASO en het tweede leerjaar van de tweede graad Topsport TSO voor het eerst subsidieerbaar werden ingericht. Dit heeft geleid tot een surplus van 23 uren-leraar, bovenop het pakket dat eerder op grond van de schoolbevolking van 1 februari 2001 werd berekend. Voor wat de werkingstoelagen betreft, gaat het om ongeveer 5.100 euro extra. Of deze maatregel ook in het schooljaar 2002-2003 effect zal sorteren, hangt van de lokale schooltoestand per 1 oktober 2002 af.

Wat de financiële inspanningen van de onderwijsverstrekkers of derden betreft, voor het Koninklijk Atheneum Leuven stelt het stadsbestuur van Leuven de stedelijke sporthal gratis ter beschikking voor tafeltennistrainingen. De KU Leuven doet dit met haar sportterreinen voor de voetbaltrainingen.

Vanderpoorten

Het Gemeenschapsonderwijs stelt specifiek een opvoeder voor het internaat ter beschikking, rekening houdend met het bijzonder dagrooster voor de leerling-topsporters, zodat geen contractuele aanwerving door de school is vereist. Het Koninklijk Atheneum III Gent krijgt gratis wetenschappelijke begeleiding van de RUG. Het Stedelijk Handelsinstituut Merksem is begrotingsmatig moeilijk te duiden, maar krijgt financiële ondersteuning van het stadsbestuur van Antwerpen. Het Sint-Jan-Berchmanscollege te Genk heeft eenmalige materiële investeringen gedaan.

De resterende scholen hebben expliciet laten weten dat ze, buiten de financierings- of subsidiëeringsstromen van de overige instanties zoals vermeld, zelf geen financiële lasten dragen of initiatieven naar derden hebben ondernomen. In alle gevallen mag worden gesteld dat de onderwijsverstrekkers de verplaatsingen tussen school en externe locaties op zich nemen.

Wat de huidige financiering van de topsportscholen betreft, wordt jaarlijks aan de sportfederaties een subsidie voor de participatie in een topsportschool a rato van het beschikbare bedrag in de goedgekeurde Bloso-begroting toegekend. 25 percent van dit bedrag wordt toegekend a rato van het aantal leerling-topsporters in een topsportschool, de overige 75 percent van dit bedrag wordt toegekend a rato van de volgende uitgaven.

Ten eerste, 90 percent van het brutosalaris, het vakantiegeld, de eindejaarsuitkering, de bijdrage krachtens het wettelijk stelsel van de sociale voorzieningen van de gekwalificeerde lesgevers overeenkomstig het studiebewijs van de betrokkenen en de daarbij horende salarisschalen zoals reglementair bepaald voor de berekening van de subsidies, worden op 1 januari van elk kalenderjaar aan het spilindexcijfer aangepast. Ten tweede is er het huurgeld voor de sportinfrastructuur die niet beschikbaar is in de school en die van derden wordt afgehuurd. Ten derde zijn er de verplaatsingskosten van de leerling-topsporters van de school naar de sportinfrastructuur en de verplaatsingskosten van de lesgevers. Ten vierde, de kosten voor de medische en paramedische begeleiding en voor de begeleiding door de sportpsychologen worden gesubsidieerd. Ten vijfde gaan er middelen naar de specifieke kosten eigen aan de sporttak waarvoor met Bloso een overeenkomst werd bereikt.

In 2002 is er voor de Vlaamse sportfederaties die participeren in een topsportschool in een krediet van 555.000 euro voorzien. De sportfederatie staat in voor alle andere kosten dan deze die hierboven zijn vermeld en derhalve niet gesubsidieerd worden. De sportfederatie betaalt ook de sporttechnische lesgevers. De sportfederatie kan voor de lesgeverskosten evenwel gesubsidieerd worden inzake de verplichte lesuren sport waarin het leerprogramma voorziet. Lesgeverskosten die hierbuiten vallen en begeleiding tijdens stages of wedstrijden, worden door Bloso niet gesubsidieerd.

Om voor subsidiëring in aanmerking te komen moeten de lesgevers beschikken én over een pedagogisch studiebewijs én over een sporttechnisch getuigschrift trainer A, afgeleverd door de Vlaamse Trainersschool in de betrokken sporttak.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Ik dank de minister voor haar antwoord.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jo Vermeulen tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking en tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de situatie van de opleiding 'Musical' van het Brussels Conservatorium

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de richting 'Musical' in het Koninklijk Conservatorium van Brussel

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van de heer Vermeulen tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking en tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de situatie van de opleiding 'Musical' van het Brussels Conservatorium en van mevrouw Becq tot minister Vanderpoorten, over de richting 'Musical' in het Koninklijk Conservatorium van Brussel.

De heer Vermeulen heeft het woord.

De heer Jo Vermeulen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de situatie lijkt wel een estafette. Enige weken geleden is in de commissie voor Cultuur uitvoerig stilgestaan bij de fusie van de Tooneelklas Dora van der Groen met Studio Herman Teirlinck. De hogeschool had beslist dat beide opleidingen moesten fusioneren. In de praktijk werd één opleiding behouden, de andere geschrapt, met heel wat commotie tot gevolg.

Nu bereikt ons het bericht dat de afdeling Musical van het Conservatorium van Brussel ook zou worden afgeschaft. Deze opleiding is de enige in haar soort in België. De sector scoort artistiek nochtans tamelijk goed en garandeert praktisch een volledige tewerkstelling voor haar afgestudeerden. Ze wordt door producenten hoog ingeschat. Er is in de sector de afgelopen jaren een hausse genoteerd, soms zelfs een overaanbod. De kwaliteit van de opleiding heeft hier mee voor gezorgd. De mensen die ze afleverde scoren artistiek hoog. De producenten hebben dit erkend. Een aantal afgestudeerden hebben intussen werk gevonden in de diverse academies. Door de afschaffing van de opleiding dreigt dit resultaat met één klap verloren te gaan. De expertise, maar ook de toevoer naar de scholen en de musicals wordt stilgelegd. De sector had oplossingen voor de lange termijn uitgewerkt, maar is nu verrast door deze drastische beslissing.

Ik pleit voor een overbruggingsperiode, zodat er ingangsexamens kunnen worden afgelegd en de opleiding kan worden voortgezet. Op die manier kan misschien naar een structurele oplossing worden gezocht. Naar aanleiding van de problemen met Studio Herman Teirlinck had ik twee jaar geleden aan de minister een actuele vraag gesteld. Zij antwoordde toen terecht dat de hogescholen over een volledige autonomie beschikken, zoals ingeschreven in het hogeschooldecreet.

Dit probleem reikt iets verder. Mijn vraag was gericht aan de ministers voor Cultuur en Vorming. Het gaat om een unieke opleiding. Kunstopleidingen vormen een moeilijk te beheren dossier. Dit is in de commissie intussen duidelijk geworden. Wij hebben gevraagd om op dat punt het hogeschooldecreet te evalueren. Wij hebben gevraagd om een hoorzitting te organiseren. Ik weet niet of hierover in de commissie voor Onderwijs reeds iets is beslist.

Op korte termijn is de situatie erg acuut. Gaat de minister akkoord met het belang van de opleiding Musical in Vlaanderen ? Er zou een studie in de maak zijn over de maatschappelijke relevantie van dergelijke opleidingen. Ik weet niet in welke mate

de opleiding Musical tot dit spectrum behoort. Hoe ver staat het met deze studie ? Bent u bereid om een voorlopige oplossing te creëren, zodat een belangrijke opleiding niet zomaar verdwijnt ? Bent u bereid om aan een structurele oplossing te werken voor de lange termijn ? Als de hogescholen zouden beslissen om de opleiding Informatica stop te zetten omdat ze te duur is, dan zou iedereen verbolgen reageren. Het probleem gaat verder dan de autonomie van de hogescholen. Er is nood aan goede kunstopleidingen.

Mevrouw Sonja Becq : Ik sluit mij aan bij de vraag van de heer Vermeulen. Het is belangrijk dat de commissies voor Cultuur en voor Onderwijs samen een hoorzitting over het kunstonderwijs organiseren. Ik wil deze vraag ondersteunen.

Mijn concrete vraag vloeit voort uit de alarmkreet van het Koninklijk Conservatorium van Brussel. Er werd reeds gezegd dat musicals in de lift zitten. Men kan dat genre niet uitbouwen wanneer er niet wordt voorzien in een professioneel onderbouwde opleiding daarvoor. De school verzekert alleszins dat de afgestudeerden van de optie 'musical' hun weg vinden in de arbeidssector. De school zegt ook dat de afbouw van deze richting te maken heeft met het feit dat men in het HOBU moet werken met een gesloten enveloppe. Het aantal studenten is te laag, waardoor de financiële middelen niet volstaan om die musicalopleiding te financieren.

Ik vind dat deze opleiding als belangrijk moet worden beschouwd. Een hoorzitting kan misschien een perspectief op langere termijn geven, maar op korte termijn stellen zich toch wel enkele problemen. Het is niet duidelijk wat er volgend academiejaar zal gebeuren met de musicalopleiding. Mevrouw de minister, bent u bereid om in te gaan op de vraag van de Erasmushogeschool en van de kunstwereld om een kortetermijnoplossing te zoeken voor de musicalopleiding, zodat die in september toch van start kan gaan ? Op welke manier zou u dat dan doen ?

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, ik heb begrip voor de vraag, maar ik ben nieuwsgierig naar het antwoord van de minister. Hogescholen kunnen autonoom beslissen over de opleidingen die ze aanbieden.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, alvorens in te gaan op de concrete vragen van de twee vraagstellers wil ik in eerste instantie informatief een en ander toelichten.

Het hogescholendecreet deelt het opleidingsaanbod van de hogescholen in in studiegebieden, opleidingen en opties. Een hogeschool kan daarnaast binnen een opleiding of binnen een optie opleidingsonderdelen, zeg maar gemakshalve vakken, onder een noemer groeperen. Die groep kunnen ze een afstudeerrichting noemen. Dit is echter een officieuze titel. Een afstudeerrichting kan nooit op het diploma worden vermeld, enkel op het diplomasupplement.

Dit is het geval bij de opleiding 'musical' aan de Erasmushogeschool. De opleiding 'musical' situeert zich binnen de opleiding 'dramatische kunst' in het studiegebied 'muziek en dramatische kunst'. In de opleiding 'dramatische kunst' bestaan er drie opties, namelijk 'kleinkunst', 'toneel' en 'woordkunst'. Volgens het hogeschooldecreet zijn dit de enige opties. De opleiding 'musical' is een afstudeerrichting binnen de optie 'toneel'.

In de praktijk blijkt dat de opleiding Musical ook wordt gepromoot als aparte optie. Dit blijkt uit de website van de Erasmushogeschool. Er is dus een discrepantie tussen de theorie – deze optie is volgens het decreet niet mogelijk – en de praktijk – het betreft hier een afstudeerrichting. Het huidige reglementaire kader biedt geen ruimte voor de specifieke financiering van afstudeerrichtingen. Zoals reeds werd gezegd, bepalen de hogescholen autonoom hun opleidingsprogramma's. Dit houdt onder meer in dat de hogescholen ook volledig autonoom beslissen over het oprichten van afstudeerrichtingen. De overheid komt daar nooit in tussen. Zowel de oprichting van de richting Musical als de afbouw daarvan zijn hogeschoolinterne beslissingen geweest.

De Erasmushogeschool is volledig autonoom bevoegd om, binnen het kader van de beschikbare werkingsmiddelen, haar prioriteiten te bepalen, zowel wat de aard als het aantal betreft van de afstudeerrichtingen die zij wenst aan te bieden. Het is daarom in de eerste plaats de taak de hogeschool zelf om een rationeel beleid ter zake uit te stippen en om, eventueel in samenwerking met andere hogescholen, te zoeken naar haalbare modaliteiten om maatschappelijk relevant geachte afstudeerrichtingen leefbaar te houden.

Elke hogeschool ontvangt een globale enveloppe voor haar werking. De hogeschool beslist volledig

autonoom hoe zij deze middelen verdeelt over de verschillende opleidingen. Ook daarin komt de overheid niet tussen.

In het hoger onderwijs is er nu een keerpunt. We staan aan de vooravond van de invoering van de bachelor-masterstructuur, beter bekend als de implementatie van de Bolognaverklaring. Een van de komende dagen of weken wordt dit voorontwerp van decreet voorgelegd aan de Vlaamse regering. Dit doorkruist uiteraard de vroeger voorziene evaluatie van het opleidingsaanbod in de hogescholen in 2002.

Op het financiële vlak heeft dit ook tot gevolg dat de enveloppen worden bevroren op het niveau van het studentenaantal in 2000 en 2001. Daarnaast wordt in het decreet in bijkomende middelen voorzien als academiseringsgelden. Deze middelen zijn ook bestemd voor de hogescholen met kunstopleidingen.

Ik acht het in deze context niet wenselijk om particuliere uitzonderingen toe te staan op het gebied van financiering. Dergelijke particuliere maatregelen zullen immers ongetwijfeld een precedent vormen voor andere aanvragen. Dit kan een ernstige hypotheek leggen op een doelmatige voorbereiding en implementatie van het nieuwe hogeronderwijslandschap, zoals bedoeld in het voorontwerp van structuurdecreet.

Wat betreft de evolutie van de werkingsmiddelen voor de kunstopleidingen, kan ik u meedelen dat de werkingsmiddelen voor de kunstopleidingen in absolute cijfers niet gedaald zijn. Er is sedert 1996 een systeem van financiering via gesloten enveloppe en een plafonnering voor studenten van de kunstopleidingen. Sinds het begin van de enveloppefinanciering in 1996 zijn er evenwel ook middelen aan de enveloppe toegevoegd. In 1999 was er bijvoorbeeld een structurele verhoging van de hogescholenenveloppe met 585,3 miljoen frank ingevolge de verhoging van het aantal financierbare studenten. In 2000 was er een verhoging van de hogescholenenveloppe met 359 miljoen frank als tegemoetkoming aan de kost van het overgangsstelsel TBS 55+, een gevolg van CAO V.

In 2001 was er een structurele verhoging van de hogescholenenveloppe met 200 miljoen frank ingevolge CAO VI, alsook een eenmalige input van 25 miljoen frank als tegemoetkoming voor de hogere stookoliefactuur. In 2002 is er een loonsverhoging van 1 percent en in 2003 is er een loonsverhoging van 2 percent, telkens ingevolge CAO VI. Naast de hogescholenenveloppe is ook nog in extra midde-

Vanderpoorten

len voorzien voor de TBS 55+ van 2001 tot en met 2006 en voor de investeringen. Daarenboven is het bedrag voor de sociale voorzieningen sedert 1998 jaarlijks verhoogd. Ten slotte werd ook de laatste schijf van de werkingsuitkeringen 1995 aan de hogescholen uitbetaald.

Deze extra middelen hebben ook voor de kunstopleidingen een verhoging van de werkmiddelen in absolute cijfers tot gevolg gehad. Als we de cijfers vergelijken op relatieve basis, gebiedt de eerlijkheid me te zeggen dat de kunstopleidingen in 1996 ongeveer 12,24 percent vormden van de globale enveloppe. In 2002 is dit 11,44 percent.

Om u indicatief nog een cijfer te geven, kan ik u melden dat het huidige aandeel van de kunstopleidingen in de enveloppe afgerond 2,2 miljard frank bedraagt. In 1996 bedroeg het 2,072 miljard frank.

De voorzitter : De heer Vermeulen heeft het woord.

De heer Jo Vermeulen : Mevrouw de minister, ik verbaas me erover dat uw antwoord plots stopt. Onderschrijft u het belang van deze musicalopleiding ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik heb daarop geantwoord in mijn inleiding : dat kan belangrijk zijn. Ik voel me echter absoluut niet geroepen om te raken aan de autonomie van de hogescholen. Vandaag gaat het over de musical, maar in het verleden werden we reeds eerder geconfronteerd met noodkreten omwille van het afschaffen van bepaalde studierichtingen.

Ofwel geeft men autonomie aan een bepaald niveau – en in het hogescholendecreet was dat een rode draad – en dan houdt men daar ook consequent rekening mee, ofwel doet men dat niet, en dan kan men natuurlijk optreden op gepaste momenten. Ik heb uw vraag dus in mijn inleiding beantwoord. Het laatste gedeelte van mijn antwoord was een illustratie van de budgettaire evolutie die er is geweest op het vlak van de hogescholenfinanciering. Ik denk dat de antwoorden op alle vragen die u en mevrouw Becq hebben gesteld, vervat zaten in het eerste deel van mijn antwoord. Het draait hoofdzakelijk om de autonomie van de hogescholen.

De voorzitter : De heer Vermeulen heeft het woord.

De heer Jo Vermeulen : Dat is de reden waarom mijn vraag aan twee ministers was gericht. Ik ken het verhaal van de autonomie, maar mijn vraag had daar niets mee te maken. Voor de kunstopleidingen wordt in te weinig middelen voorzien. Als het beleid vooruitziender was geweest, had het conservatorium die musicalopleiding misschien wel kunnen bewaren. Dat heeft dan wel weer met de autonomie te maken.

Mijn vraag ging in essentie over het maatschappelijke gevolg, namelijk dat er nu een unieke opleiding verdwijnt. Ik vind dat dat een vraag is waarop de overheid een antwoord moet hebben, zonder dat dat het decreet moet doen barsten.

Ik begrijp ten volle uw vrees voor een precedent. In die zin is het hier ook een bijzondere situatie, omdat het gaat om een unieke opleiding. In mijn vraagstelling heb ik verwezen naar de informatieopleidingen : als die plots allemaal zouden worden afgeschaft, zou het land te klein zijn, hoewel dat ook in autonomie zou kunnen gebeuren.

Hier gaat het nu om een unieke opleiding die verdwijnt. We kunnen daar niet zomaar aan voorbijgaan. De hoorzitting kan een aanleiding vormen om een aantal zaken te bespreken.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik vind uw vergelijking niet echt gelukkig gekozen. Er waren voor de Erasmushogeschool natuurlijk ook andere mogelijkheden. Als die musicalopleiding zo belangrijk is, hadden ze ook een andere oplossing kunnen zoeken. Ze hadden bijvoorbeeld kunnen zoeken naar een samenwerking met andere hogescholen. Als we de kaart met hogescholen in Vlaanderen bekijken, merken we dat er nog heel wat overlappingen zijn. De Erasmushogeschool had dus zelf een initiatief kunnen nemen, het is niet onze taak om dat te doen.

De heer Jo Vermeulen : Als ik goed heb gevolgd, is dat een keuze die binnen de Erasmushogeschool, binnen het conservatorium is genomen. We hebben hierover publieke verklaringen gezien van de directeur van het conservatorium, waarin hij duidelijk kiest voor viool en piano, en niet voor musical, om het bondig samen te vatten. Men kan over dit alles wel discussiëren, maar ik zit met het gevolg in mijn maag : er is nu geen musicalopleiding in Vlaanderen, terwijl die sector toch wel belangrijk is.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Ik moet toegeven dat de eerste verwondering van de heer Vermeulen ook de mijne was. U zei dat u eerst informatief een aantal elementen zou geven, en dus was ik aan het wachten op een antwoord waarin u ervoor koos om de opleiding al dan niet af te schaffen. Uw antwoord op de bijkomende vraag van de heer Vermeulen heeft daarin ondertussen wel duidelijkheid gebracht.

U kan uw redenen hebben om te zeggen dat het een gesloten enveloppe is en dat de autonomie van de hogescholen hierin meespeelt. Aan de andere kant moeten we echter vaststellen dat, als het gaat om de creativiteit binnen de kunstonderwereld, er blijkbaar een aantal dingen niet mogelijk zijn. Ik zou daarom de vraag van de heer Martens van daarstraks willen herhalen. Past dit hogescholendecreet wel bij een sector als deze ? Moeten daarin geen nuances worden aangebracht ?

Ik weet niet of er tussen de commissies al afspraken zijn gemaakt over de – vermoedelijk gemeenschappelijke – hoorzitting. Misschien kan zo'n hoorzitting een perspectief bieden om een en ander opnieuw te bekijken. Dat betekent dan eigenlijk wel dat er op korte termijn niet zo veel mogelijk zal zijn.

De voorzitter : Mevrouw Becq, als de agenda het toelaat, zal er een hoorzitting plaatsvinden op 4 juni 2002.

De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, ik zou twee dingen willen zeggen. Als ik me niet vergis, werd in het hogescholendecreet de kunstopleiding zelfs met het hoogste wegingscoëfficiënt opgenomen bij de berekening van de enveloppen, iets wat bij velen tot kritiek leidde.

De heer Luc Martens : Dat is geen bewijs op zich.

De heer Gilbert Van Baelen : Dat is inderdaad geen bewijs op zich, maar ik wil hiermee aantonen dat er op dat ogenblik blijkbaar geen knelpunt was voor de hogescholen. Het is pas achteraf, mijnheer Martens, dat het interne beleid bepaalde departementen en opleidingen heeft afgebouwd of financieel zwaar beneden het goedgekeurde wegingscoëfficiënt heeft gebracht. Ik kan hier voorbeelden van geven, als dat nodig zou zijn.

Los van de discussie of de coëfficiënt adequaat was, spelen hier ook de interne machtsverhoudingen tussen de departementen mee.

Als hierover een hoorzitting wordt gehouden, dan moet daar naar mijn mening de hele sector bij worden betrokken. In welke categorie valt bijvoorbeeld Anne Teresa De Keersmaeker ? Enerzijds bouwen sommige hogescholen bepaalde richtingen af, anderzijds leiden een aantal privé-instellingen een bloeiend bestaan en willen ze vooral niet in het regulier onderwijs worden ingevoegd. We hebben nood aan een debat over de vraag aan welke kunstopleidingen Vlaanderen behoefte heeft.

Als ik de coëfficiënt die de kunstopleidingen werd toebedeeld vergelijk met de middelen waarover ze momenteel beschikken, dan roep ik de kunstenaars op zich te verenigen en zich te verzetten tegen hun directies.

De heer Ludo Sannen : Het hogescholendecreet bood de Brusselse hogescholen de mogelijkheid een kunsthogeschool tot stand te brengen. In deze zaak gaat het er dus ook om dat de inrichtende machten hun verantwoordelijkheid niet hebben genomen. In Brussel bestond er een tendens om een kunsthogeschool te vormen, maar de verknochtheid aan bestaande machtsverhoudingen en invloedssferen heeft daar een stokje voor gestoken. De organisatoren van het onderwijs hebben dus ook boter op het hoofd.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Hilde Claes tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over ongewettigde afwezigheden

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de toepassing van de teldatum van leerlingen

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van mevrouw Claes tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over ongewettigde afwezigheden, en van mevrouw Heeren tot minister Vanderpoorten, over de toepassing van de teldatum van leerlingen.

Mevrouw Claes heeft het woord.

– *De heer Dirk De Cock treedt als voorzitter op.*

Mevrouw Hilde Claes : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, concentratiescholen worden dagelijks met talrijke en uiteenlopende problemen geconfronteerd. Een van die problemen is dat allochtone ouders van schoolgaande kinderen niet op de hoogte zijn van de Belgische en Vlaamse regels voor schoolgaande kinderen, en dus ook niet beseffen welke gevolgen een overtreding van die regels heeft.

Een recent voorval illustreert dit. Een verificateur van het departement Onderwijs stelde vast dat in de basisschool van Heusden vier Kosovaarse kinderen zeven dagen onwettig afwezig waren geweest. Er werd geen doktersattest ingediend voor hun afwezigheid. Hoewel deze leerlingen alle andere dagen op school hadden doorgebracht en de school kon bewijzen dat ze via het OCMW, het CLB en een huisbezoek alles had gedaan om het doktersbewijs te verkrijgen, werden de kinderen geschrapt als regelmatige leerlingen. De school krijgt voor hen geen reguliere lestijden noch extra lestijden vanwege het gelijkheidsbeleid. School, leerkrachten en kinderen worden dus gestraft voor het ontbreken van een doktersbewijs, ook al gingen de kinderen voor de rest normaal naar school en bestaat het enige probleem erin dat de ouders zich onvoldoende bewust zijn van de noodzaak van een attest.

Vanzelfsprekend hebben de Vlaamse scholen de taak ouders op hun plichten te wijzen. Die opgave is evenwel niet gering voor een concentratieschool. Allochtone ouders zijn niet op de hoogte van de reglementering en een taalbarrière bemoeilijkt de communicatie met hen.

Het gevolg is een onrechtvaardige situatie – zeker in het licht van het gelijkheidsdecreet. Concentratiescholen hebben die extra uren broodnodig. Momenteel worden ze bijna aangemoedigd om nonchalant om te springen met de wet, bijvoorbeeld door afwezigheden niet te noteren of zelf voor een doktersattest te zorgen. Dat is de realiteit.

Naar verluidt zal er op 1 september 2002 een nieuwe regelgeving inzake de ongewettigde afwezigheden zijn, die kinderen zoveel mogelijk kansen geeft en de scholen niet straft voor zaken die hen niet kunnen worden aangerekend.

Mevrouw de minister, zal die nieuwe reglementering er daadwerkelijk zijn op 1 september ? Zal de overheid in afwachting daarvan soepel zijn voor kleine onregelmatigheden ? In dit geval gaat het om een school met 95 percent allochtonen en waren de leerlingen in kwestie slechts twee dagen

langer afwezig dan toegelaten. Geeft u er zich rekenschap van dat door de nieuwe reglementering een heel andere situatie kan ontstaan ? De huidige regelgeving maakt immers geen enkel onderscheid tussen lichte en zware afwijkingen.

Mevrouw Veerle Heeren : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik ben het eens met mevrouw Claes en wil deze vraag graag verruimen tot alle scholen.

De reden voor een illegale afwezigheid van leerlingen van allochtone herkomst op 1 februari is vaak dat hun ouders beslissen om een bepaalde periode terug te keren naar hun land van oorsprong, ondanks de inspanningen van de school om de ouders bewust te maken van de regelgeving. De kinderen leven volgens het ritme van hun thuismilieu en hebben weinig keus. Die leerlingen worden niet meegeteld, waardoor de school wordt gestraft, hoewel ze doorgaans veel moeite doet om leerlingen van vreemde origine extra te begeleiden.

In mijn eigen streek is een schooldirecteur van mening dat deze situatie hen ertoe aanzet de ouders te vragen voor doktersattesten te zorgen. Andere directeurs weigeren dit soort trucs uit te halen. Het kan niet dat een schooldirecteur bijna wordt gedwongen valse verklaringen af te leggen, omdat de wetgever onvoldoende rekening houdt met maatschappelijke evoluties en multiculturele eigenheden.

Mevrouw de minister, hanteert de inspectie overal hetzelfde beleid ? Zijn de regels niet te streng ? Kunt u de richtlijnen voor de inspectie verduidelijken ? Bent u op de hoogte van problemen met de teldatum en de afwezigheid van kinderen van vreemde origine ? Bent u het ermee eens dat dit een knelpunt is in de regelgeving ? Welke oplossingen ziet u voor dit probleem ? Tenslotte verzorgen de scholen de rest van het jaar onderwijs voor de leerlingen in kwestie.

De heer Pieter Huybrechts : Mevrouw de minister, mijns inziens mogen ouders van vreemde origine onze wetten niet aan hun laars lappen. Welke maatregelen zult u nemen om ervoor te zorgen dat ze dat ook effectief doen ?

De heer Gilbert Van Baelen : Mevrouw de minister, daarnet las ik nog een artikel waaruit bleek dat in heel wat Vlaamse gemeenten schoolopbouwwerk van uitstekende kwaliteit wordt verricht. Zeker voor de doelgroep in kwestie is de relatie tussen school en thuismilieu cruciaal en daarom volgens mij een prioritair aandachtspunt voor het

Van Baelen

schoolopbouwwerk. Voeren we een debat over het feit dat rechten en plichten blijkbaar niet gelijk zijn voor alle leerplichtige leerlingen, of gaat het uitsluitend om de teldatum 1 februari ? Met de ramadan vertrekken immers nog veel meer leerlingen voor een bepaalde periode naar hun thuisland.

Mevrouw Hilde Claes : In antwoord op de vraag van de heer Van Baelen wil ik graag het volgende zeggen. Wat mij betreft, moet dit debat niet gaan over de datum van 1 februari, maar wel over de hele problematiek : de allochtone ouders die geen kennis hebben van de regelgeving en de gevolgen daarvan, zeker wat betreft de nieuwkomers.

De voorzitter : Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren : Het gaat eigenlijk niet over op vakantie gaan. Er zijn ook ouders die om familiale redenen teruggaan, en dus op dat ogenblik niet aanwezig zijn. Ik zou dus niet willen focussen op de visie dat ouders van kinderen van vreemde origine er gewoon een maand per jaar tussenuit gaan, juist in de maand februari of januari.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Ik wil het volgende duidelijk stellen. Misschien is er aan de regelgeving iets fout, maar de doelstelling moet toch zijn dat we vermijden dat kinderen afwezig zijn. Dat is de verantwoordelijkheid van iedereen, en ook de school heeft die altijd opgenomen ten opzichte van sociaal-cultureel arme milieus. Tientallen jaren geleden ging het misschien niet over allochtonen, maar over andere milieus. Het moet de verantwoordelijkheid blijven van ons en van de school om kinderen op een of andere manier in de school te houden als ze leerplichtig zijn. Daar moet een antwoord op worden gezocht. De datum is dan minder een probleem, want dan zoeken we mijns inziens een oplossing in de verkeerde richting.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, ik sluit me zeer graag aan bij de opmerkingen van de heer Sannen. Let wel, de maatregelen die moeten worden getroffen, mogen natuurlijk niet het voorbeeld uit Groot-Brittannië volgen. In het Britse schoolstelsel werd voorgesteld – en dat ging dan van premier Blair uit – om gedurende bepaalde afwezigheden zomaar kinderbijslag in te trekken. Dat zou natuurlijk al te gek zijn, want dat zou niet sociaal verantwoord zijn.

Er is echter bijsturing nodig in de regelgeving of in het optreden in de school ten opzichte van die ouders. Er moet duidelijk worden gemaakt dat bepaalde zaken echt niet kunnen. De kinderen moeten op de school zijn, zeker ook de allochtone kinderen, en ze moeten zich onze Vlaamse cultuur eigen maken. Daar zullen inspanningen voor nodig zijn. Er is een mentaliteitswijziging nodig, want ze moeten zich echt aanpassen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, de vragen van mevrouw Claes en mevrouw Heeren gaan wel over ongeveer hetzelfde onderwerp, maar ze zijn toch ook nogal verschillend van aard. Ik zal proberen om ze afzonderlijk te beantwoorden.

Ik begin met de vragen die mevrouw Claes heeft gesteld. Haar eerste vraag ging over de beloofde regelgeving in het basisonderwijs. Het is inderdaad de bedoeling om de nieuwe regelgeving op afwezigheden in het basisonderwijs op 1 september 2002 in te laten gaan. Deze regelgeving is tijdens de schooljaren 2000-2001 en 2001-2002 voorbereid door een spijbelexperiment in een 50-tal basisscholen uit Gent, Antwerpen, Mechelen, Genk, Hasselt en Maasmechelen. Daarover is trouwens in deze commissie al eens van gedachten gewisseld.

Dan was er de vraag of er in afwachting een soepele overgang mogelijk is. De regelgeving staat enkel een afwijking – de zogenaamde 'immunititeit' – toe voor scholen die ingestapt zijn in het spijbelproject. Deze immunititeit werd hun toegezegd als compensatie voor de extra inspanningen die van de experimentenscholen verwacht werd. Voor alle andere scholen is voor dit schooljaar nog de huidige regelgeving op afwezigheden van toepassing. Ten opzichte van de spijbelscholen zou het niet erg fair zijn om ook andere scholen, die geen extra inspanningen hebben moeten leveren, deze afwijkingen toe te staan.

Dan was er de vraag inzake bestraffing. Ik ben me ervan bewust dat de huidige regelgeving inderdaad scholen bestraft voor iets waar ze zelf vaak geen schuld aan hebben ; meer zelfs, dat leerlingen die geschrapt worden, vaak die leerlingen zijn waar de school de meeste zorg aan heeft besteed. De bedoeling van de nieuwe regelgeving is juist om in de toekomst situaties zoals die in de basisschool van Heusden te vermijden. In de nieuwe regelgeving zal worden gekeken naar de inspanning die de school heeft geleverd om problematische afwezigheden

Vanderpoorten

heden te begeleiden. Bij inspanning van de school zullen onwettig afwezige leerlingen niet langer geschrapt worden. Het zal dus de inspanning van de school zijn die beoordeeld wordt. Vanaf 1 september 2002 zullen situaties zoals ze in de vraag werden omschreven, zich dus niet meer kunnen voordoen.

Dan kom ik bij de vragen van mevrouw Heeren. Haar eerste vraag ging over de teldatum en de ongewettigde afwezigheden. In het verleden leidde elke onwettige afwezigheid tot een verlies van de hoedanigheid van regelmatige leerling, met alle gevolgen van dien voor de school en de leerling. Dergelijke situaties leidden vaak tot administratieve regulariseringen. Een dergelijke werkwijze gaat echter de kern van de zaak voorbij. Dat kan dus uiteraard niet.

In het secundair onderwijs is sinds 1 september 1999 – voor het gewoon secundair onderwijs – en sinds 1 september 2000 – voor het buitengewoon secundair onderwijs – een regelgeving van kracht die rekening houdt met de maatschappelijke realiteit dat kinderen om allerlei redenen afwezig kunnen zijn. Bij deze regelgeving is het uitdrukkelijk de bedoeling dat er geen valse verklaringen worden ingeleverd, maar dat er een open communicatie gevoerd wordt over alle afwezigheden. De school blijft in eerste instantie verantwoordelijk voor het opvolgen van de afwezigheden en het begeleiden van de leerlingen zelf, maar wordt, overeenkomstig het CLB-decreet van 1 december 1998 betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding, hierin bijgestaan door het CLB, dat de nodige expertise heeft om de school te ondersteunen bij de preventie, de begeleiding en de remediëring van leerlingen met afwezigheden.

Voor het basisonderwijs komt er een nieuwe regelgeving vanaf volgend schooljaar. Voor het secundair onderwijs bestaat er, zoals gezegd, al enkele jaren een regelgeving. In navolging daarvan heeft men geëxperimenteerd in het basisonderwijs en komt er nu dus ook een regelgeving voor dat basisonderwijs.

De verificatie en inspectie zien toe op het naleven van de regelgeving, en er wordt door het departement Onderwijs over gewaakt dat die eenvormig wordt toegepast.

Ten slotte was er de vraag naar oplossingen. Indien de scholen in een degelijke begeleiding voor leerlingen met afwezigheden voorzien en die kunnen

aantonen, is er geen sprake van verlies van omkadering aangezien deze leerlingen als regelmatige leerlingen worden beschouwd. Ik verwijs in dit kader naar de omzendbrieven SO 65 van 25 juni 1999, SO 67 van 30 juni 1999 en BUSO 2 van 31 augustus 2001, die alle informatie voor het secundair onderwijs terzake bevatten. Voor de basisscholen zullen de nodige instructies voor het einde van dit schooljaar verstuurd worden.

In het kader van de acties in het secundair onderwijs hebben heel veel scholen van de gelegenheid gebruikgemaakt om de leerkracht bijzondere noden die ze hadden, specifiek ook in te zetten bij het begeleiden van vaak spijbelende leerlingen. In die scholen waar men daar echt aan werkt, leidt dat tot opzienbarende resultaten. De consequentie daarvan is niet alleen het afnemen van het spijbelen, maar ook het afnemen van het aantal C-attesten.

De voorzitter : Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Hilde Claes : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik wil wel nog eens duidelijk stellen dat het in het door mij geschetste geval ging om een ongewettigde afwezigheid van slechts 2 dagen langer dan toegelaten. Voor de rest van het schooljaar waren die kinderen wel wettig aanwezig. Hieruit kan ik alleen maar concluderen dat die school wel degelijk de nodige inspanningen heeft geleverd. Laat dat dus duidelijk zijn.

In verband met uw antwoord noteer ik dat de nieuwe beloofde regeling er effectief zal komen. Uw antwoord stemt mij dan ook gelukkig, aangezien in een beperkt aantal gevallen een afwijking mogelijk zal worden, met name de scholen die in het spijbelproject ingestapt zijn. Verder is zeker ook positief dat de inspanningen die de scholen hebben geleverd, wel degelijk zullen worden beoordeeld en geëvalueerd.

De voorzitter : Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren : Mevrouw de minister, ik wil u op mijn beurt bedanken voor uw antwoord. Ik ben blij met de aanpassing van de regelgeving. Mij ging het erom dat scholen niet het slachtoffer mogen zijn, als bewezen kan worden dat ze inderdaad alle mogelijke inspanningen hebben geleverd in de richting van de ouders. De kinderen mogen hier ook niet het slachtoffer van zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dominiek Lootens-Stael tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het bezoek van de leerlingen van het vijfde jaar basisonderwijs van de Kristus Koning-Assumptaschool te Laken aan de sekte Hare Krishna Radhadesh, naar aanleiding van de bosklassen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Lootens-Stael tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het bezoek van de leerlingen van het vijfde jaar basisonderwijs van de Kristus Koning-Assumptaschool te Laken aan de sekte Hare Krishna Radhadesh, naar aanleiding van de bosklassen.

De heer Lootens-Stael heeft het woord.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, op 29 april jongstleden vertrokken de leerlingen van het vijfde jaar basisonderwijs Kristus Koning-Assumpta in Laken op bosklassen naar Durbuy. Bij het doornemen van de activiteiten van die week bleek dat op woensdag 1 mei een bezoek werd gebracht aan Le Chateau de Petite Somme. Niet erg bijzonder, ware het niet dat dit domein, omringd door hectaren bossen en velden, eigendom is van de Hare Krishna, een religieuze sekte.

Voor een situering van de Hare Krishna grijp ik terug naar het verslag van de Kamercommissie die onderzoek deed naar de sekten in ons land. Daarin lees ik dat de Hare Krishna steunt op fragmenten en een slecht toegepaste kennis van een psychologisch systeem. Dat systeem maakt de betrokkene die op zoek is naar zijn normale mentale perceptie, los van zijn persoon, onder het voorwendsel dat hij de intuïtieve perceptie zal kennen die het geweten van Krishna wordt genoemd. Daardoor geraakt hij in een toestand van hypnotische semi-realiteit, waar de sektarische organisatie hem in opsluit.

De Hare Krishna leeft op basis van een gebrekkig vegetarisch dieet dat de lichamelijke en geestelijke toestand van de volgelingen verzwakt. Dat leidt dan weer tot geestelijke destabilisering die uitmondt in een nieuwe persoonlijkheid. Het gedrag van de volgelingen verandert volledig, wat dan weer leidt tot een breuk met de buitenwereld die als slecht en egoïstisch wordt bestempeld. De volgelingen sluiten zich op in een nieuw denkpatroon.

In het verleden werden de identiteitspapieren van de minderjarigen die zich aansloten bij de sekte, afgenomen. Op die manier werd het verlaten van de

sekte bemoeilijkt. Zij die wel vertrokken, werden nadien nog lastiggevallen. Ook de familieleden werden onder druk gezet opdat de leden zouden terugkeren. Dit zijn geen vrijblijvende gedachten van de Kamercommissie, maar getuigenissen die werden afgelegd onder ede.

Mij lijkt het dan ook niet aangewezen om een dergelijke sekte te bezoeken met schoolkinderen van tien jaar. Kinderen zijn immers bijzonder beïnvloedbaar. Van dergelijk bezoek blijft een en ander hangen. Ook daarvan hebben getuigenissen me bereikt. Het stoort me ook dat de school zonder meer veronderstelt dat de ouders hun toestemming verlenen aan dit bezoek. Het staat wel vermeld in het programma, maar er wordt geen verdere uitleg bijgegeven.

Mevrouw de minister, in mijn verzoek tot de vraag om uitleg had ik het over de lijst van de staatsgevaarlijke organisaties. Dat is een fout. In de informatie waarover ik toen beschikte, was er enige verwarring tussen de lijst van staatsgevaarlijke organisaties en de lijst van de Kamercommissie.

Ik heb mijn vraag ook in de Vlaamse Gemeenschapscommissie gesteld omdat het om een school in Brussel gaat. Ik heb moeten vaststellen dat het betrokken collegelid daar bijzonder licht overging. Hij had het onder meer over een wandeling in de bossen van Durbuy. Het gaat echter wel degelijk om een bezoek aan de vestiging en de tempel. De kinderen kwamen daarbij in contact met de sekteleden. Een en ander mag dus niet gebanaliseerd worden.

Ik wil mijn vraag aan u herhalen omdat ik ondertussen heb vernomen dat het niet alleen gaat om de bewuste school. Ook heel wat andere Vlaamse scholen brengen een bezoek aan de sekte in het kader van bosklassen in Durbuy. Ik denk onder meer aan de Sint-Jozefschool uit Strombeek-Bever. Op de website van La Petite Merveille, het vakantiehuis dat de bosklassen herbergt, wordt publiciteit gemaakt voor een aantal mogelijke uitstappen in de omgeving. Daarbij wordt ook melding gemaakt van Le Chateau de Petite Somme, de vestiging van de Hare Krishna. Daarom schrijven misschien ook andere scholen, zonder goed te weten wat dit werkelijk is, zich daarvoor in.

Zonder te willen dramatiseren, ben ik toch van mening dat aan deze zaak enige aandacht moet worden geschonken. Was de minister op de hoogte van het feit dat een aantal scholen dat soort bezoeken afleggen ? Op welke wijze past zo'n bezoek in het pedagogisch project ? Is de minister van oordeel

Lootens-Stael

dat de ouders automatisch hun toestemming verlenen voor zulke bezoeken ? Hun mening wordt immers niet uitdrukkelijk gevraagd.

Deze organisatie is door een parlementaire onderzoekscommissie als sekte bestempeld. Is de minister van plan deze wantoestanden in deze, maar ook in andere scholen aan te pakken ? Zal de minister stappen ondernemen om het kwaad bij de wortel aan te pakken en het vakantiehuis La Petite Merveille te dwingen de promotie van bezoeken aan het kasteel van Hare Krishna stop te zetten ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, de inspectie basisonderwijs bevestigt mij dat er inderdaad basisscholen zijn die het centrum van Hare Krishna in Durbuy bezoeken. Het precieze aantal ken ik niet. De inhoud van extra-murosactiviteiten moet immers niet op voorhand aan het departement Onderwijs worden meegedeeld of ter goedkeuring worden voorgelegd. Voor extra-murosactiviteiten van meer dan één dag moeten de voorbereidings- en evaluatieverslagen wel ter inzage van de inspectie op de school aanwezig zijn.

Het schoolbestuur, of bij delegatie de directie, beslist over de organisatie – en dus ook over de inhoud – van extra-murosactiviteiten. De omzendbrief BAO/2001/13 van 21 november 2001 geeft hen daarin een ruime autonomie. Wel worden enkele algemene principes vooropgesteld. Zo moeten extra-murosactiviteiten een onderwijzend en opvoedend karakter hebben, in het pedagogisch project van de school passen en worden geschraagd door de gehele opvoedingsgemeenschap van de school. Het schoolbestuur, of bij delegatie de directie, moet deze principes realiseren. De inspectie Basisonderwijs controleert dit aan de hand van de hierboven vermelde voorbereidings- en evaluatieverslagen.

Ouders kunnen nooit worden verplicht om hun kind mee te laten gaan op extra-murosactiviteiten die een volledige schooldag of meer duren. De school dient hiervoor steeds vooraf toestemming te vragen. Het vragen van de toestemming impliceert ook dat ouders vooraf een minimaal inzicht moeten krijgen in de inhoud van de extra-murosactiviteiten. Deze procedure werd door de school in Laken gevolgd. De ouders konden dus vooraf re-

ageren op de geplande uitstap. Slechts één ouder heeft zich tegen het bezoek verzet.

Aangezien extra-murosactiviteiten behoren tot de autonomie van de school, kunnen ouders met hun klachten over de inhoud terecht bij het schoolbestuur. Via de schoolraad of de participatieraad hebben ouders vooraf inspraak, aangezien de omzendbrief van 21 november 2001 oplegt dat over de organisatie van extra-murosactiviteiten – en daaronder valt ook de bestemming – moet worden overlegd met de schoolraad of de participatieraad.

Ik beschik zelf niet over de bevoegdheid om een onafhankelijk vakantiehuis te verbieden een bezoek aan het kasteel van Hare Krishna op te nemen in haar programma-aanbod. Het spreekt vanzelf dat ik me grondig over deze zaak zal laten informeren door de inspectie die deze school opvolgt.

De voorzitter : De heer Lootens-Stael heeft het woord.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Ik dank de minister voor haar antwoord. Ik ben in elk geval al blij dat ze aandacht besteedt aan deze zaak, en dit probleem niet bagatelliseert of ridiculiseert zoals in de VGC wel is gebeurd.

Ik heb wel nog enkele bedenkingen. De minister zegt dat slechts één ouder zich tegen het bezoek heeft verzet. Ik heb daarover andere informatie ontvangen. Wel is het zo dat in dat soort situaties ouders hun onvrede nogal eens voor zich houden. Ze denken in het belang van het kind, en beseffen dat het niet aangenaam is voor het kind om buiten te moeten wachten. Er is dus meer onvrede aanwezig dan mag worden afgeleid uit het feit dat slechts één ouder zijn kind effectief niet naar binnen liet gaan.

De minister zegt ook dat de ouders minimale informatie moeten ontvangen over de bezoeken. In dit geval was de informatie wel erg magertjes. Er werd gewoon gemeld dat er een bezoek zou worden gebracht aan Le Chateau de Petite Somme van Hare Krishna. Veel mensen weten niet waarover het gaat. Verder heb ik vernomen dat ouders die ontevreden waren over deze gang van zaken door de directie werden afgebluft.

De vraag blijft onbeantwoord in welke mate zo'n bezoek in het pedagogisch project van de school past. Verder vraag ik me af wat de pedagogische waarde is van zo'n bezoek. De minister heeft op dat vlak niet echt veel verduidelijkingen gegeven.

Lootens-Stael

Of deelt ze mijn mening dat er van enig pedagogisch nut helemaal geen sprake is ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Het verwondert me ook wel een beetje dat slechts één ouder heeft gereageerd. Ook ik heb vragen bij de plaats van zo'n bezoek in het pedagogisch project. Ik zal daarover met de inspectie overleggen, en ik wil onderzoeken hoe ernstig het probleem is.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Het gaat om één bepaalde school die ik als voorbeeld heb aangehaald. Het incident was mij door ouders gesignaleerd. Het probleem is veel ruimer over heel Vlaanderen verspreid.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Niki De Gryze tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over Kongo in de lessen geschiedenis

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw De Gryze tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over Kongo in de lessen geschiedenis.

Mevrouw de Gryze heeft het woord.

Mevrouw Niki De Gryze : Ik verneem uit diverse kringen, zowel academische als andere, dat er in het hoger en het middelbaar onderwijs nog weinig of geen aandacht meer besteed wordt aan de koloniale geschiedenis van centraal Afrika. Dit zal wel een of andere politiek correcte reden hebben, maar door deze handelwijze dreigt de kennis van een stuk van onze Vlaamse geschiedenis verloren te gaan. Ik denk hier aan de inbreng van de Vlamingen in de algemene, sociale en culturele ontwikkeling van de kolonie en van de autochtone bevolkingen.

Alhoewel er ook Vlamingen aanwezig waren in de administratie en de Force Publique, de strijdkrachten van Kongo tussen 1886 en 1960, trok een grote meerderheid van hen als missionaris overzee en leverde daar dikwijls een onderschatte bijdrage, niet

alleen aan de uitbouw van inheems onderwijs en ziekenzorg, maar ook aan de kennis van de inheemse maatschappijen en hun sociale en culturele renaissance. Ik denk hier aan het werk van pater Gustaaf Hulstaert, die zeer bewust het Vlaamse 'Wees Vlaming, gij die God Vlaming schiep' op de Mongo toepaste en dit volk, dat ten tijde van het regime van de Belgische koning Leopold II praktisch ten onder was gegaan, in de loop van de jaren 1920 en 1930 taal, eigenheid en roots teruggaf.

Ik denk ook aan de Vlaamse aanwezigheid in Kongo en de geschiedenis van de taalstrijd in Kongo. Het Nederlands werd, ondanks het feit dat het sedert 1908 een officiële taal was, gedurende bijna de hele koloniale periode als een tweederangstaal beschouwd. Dit kwam ook tot uiting in de betrekkingen tussen blanken onderling. Nogtans had het Nederlands invloed op het Vlaams verenigingsleven en het onderwijs in Kongo en op de Nederlandstalige literatuur. Ik denk aan Gerard Walschap of Mireille Cottenjé, maar ook aan anderen.

Mag ik de minister vragen om meer aandacht aan deze zaken te besteden ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, als Vlaams minister van Onderwijs en Vorming ligt het niet in mijn bevoegdheid om de specifieke leerinhouden te bepalen. Het Vlaams Parlement legt de eindtermen vast en die worden door de verantwoordelijke inrichtende machten in leerplannen vertaald. Op dat niveau kunnen specifieke leerinhouden aan bod komen.

In de eindtermen is dus nergens een concrete verwoording te vinden van de aandacht die aan de koloniale geschiedenis van centraal Afrika kan worden besteed. De eindtermen zijn echter zo geformuleerd dat zij voldoende ruimte laten om aandacht te besteden aan de algemene, sociale en culturele ontwikkeling van volkeren onderling en aan de acculturatie-effecten of het acculturatieproces dat hieruit ontstaat.

In het basisonderwijs kan dit binnen het leergebied wereldoriëntatie aan bod komen. De eindtermen voor dat leergebied bepalen dat de leerlingen kennis moeten hebben van de grote periodes uit de geschiedenis en historische elementen in hun omgeving en belangrijke historische figuren en gebeurtenissen in de juiste tijdspanne aan de hand van een tijdband moeten kunnen situeren. In die ken-

Vanderpoorten

nismaking met de grote perioden in de geschiedenis zouden de leerlingen kunnen worden gewezen op allerlei aspecten van kruisbestuiving die tussen onze Vlaamse geschiedenis en de koloniale geschiedenis van centraal Afrika hebben plaatsgevonden.

Ook de eindtermen van het leervak geschiedenis in de eerste, tweede en derde graad secundair onderwijs laten voldoende ruimte om aandacht te besteden aan de bijzondere Vlaamse bijdrage aan de culturele ontwikkeling van centraal Afrika. Zeker in de derde graad worden de kennis, het inzicht en de vaardigheden gelinkt aan de integratie van het historisch referentiekader en de bestudeerde samenlevingen uit de 19de en de 20ste eeuw.

Naast de eindtermen voor geschiedenis, bieden ook andere eindtermen, zoals die voor Nederlands en vreemde talen, voldoende ruimte voor beschouwingen over de interferentie tussen de Vlaamse cultuur en de koloniale geschiedenis van centraal Afrika. Ook de vakoverschrijdende eindtermen in verband met burgerzin en wereldburgerschap bieden de nodige aanknopingspunten voor wie de koloniale geschiedenis van centraal Afrika verder wil belichten, kaderen en bespreekbaar maken.

De leerplannen geschiedenis omvatten bijvoorbeeld de geschiedenis van België. In dat kader past

zeker het luik koloniale geschiedenis. De leerkrachten besteden, zeker aan de leerlingen van het laatste en voorlaatste jaar, voldoende aandacht aan de koloniale geschiedenis van België.

Mevrouw Niki De Gryze : Ik dank de minister voor haar antwoord. Ik hoor nochtans van kinderen dat zij daarover niets vernemen. De vraag is hoe de eindtermen concreet worden ingevuld. De aspecten die Vlaanderen aangaan, blijven dikwijls onderbelicht.

Minister Marleen Vanderpoorten : Hoe verder de periode in het verleden ligt, hoe vager ze wordt. Dat constateren wij ook voor andere perioden uit de twintigste eeuw.

Mevrouw Niki De Gryze : Daarvoor dienen dan weer de geschiedenislessen.

Minister Marleen Vanderpoorten : Dat is slechts gedeeltelijk zo. Men constateert een verschuiving van de feitenkennis. Er is alleszins in de ruimte voorzien en deze periode moet zeker aan bod kunnen komen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 16.52 uur.*
